

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KATEDRA APLIKOVANÉ EKOLOGIE

**Analýza vlivů cestovního ruchu a turismu na území CHKO Český kras
z hlediska ochrany přírody a krajiny a návrhy šetrného rozvoje.**

Analysis of the impact of tourism on the area LPA Český kras in terms of nature
conservation and landscape and proposals of considerate development.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Milan Maršálek

Bakalantka: Karolína Perglerová

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra aplikované ekologie

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Karolína Perglerová

Územní technická a správní služba

Název práce

Analýza vlivů cestovního ruchu na území CHKO Český kras z hlediska ochrany přírody a krajiny a návrhy udržitelného rozvoje

Název anglicky

Analysis of the impact of tourism on the area LPA The Czech Karst in terms of nature conservation and landscape and proposals of sustainable development

Cíle práce

Úkolem bakalantky je kritické posouzení aktuálního stavu cestovního ruchu a jeho projevů v lokalitě CHKO Český kras, a to na základě podkladů, vlastního šetření a metodických postupů práce. Ve výsledku také vyjádří alespoň dva konkrétní návrhy šetrného rozvoje turismu reflektující vlastní SWOT analýzu. Diskuzí podrobí význam cestovního ruchu v příměstských přírodních oblastech.

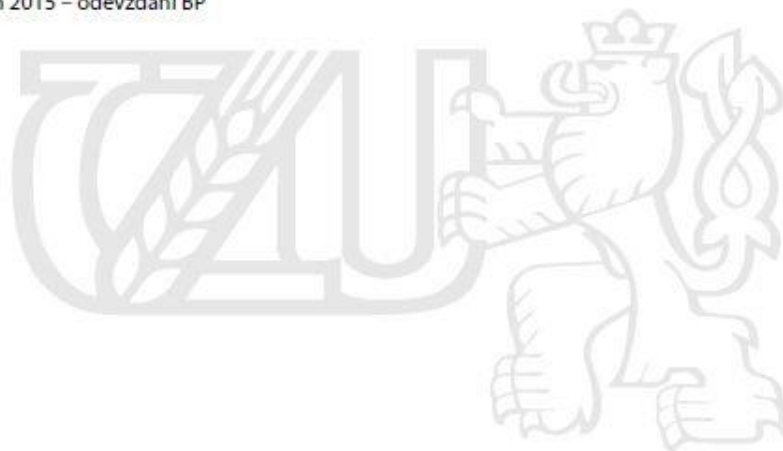
Metodika

1. Zásady pro vypracování BP: Úvod Cíle práce (analýza vlivů cestovního ruchu na území CHKO Český kras a návrhy možného šetrného rozvoje) Literární rešerše (cestovní ruch, ochrana přírody a krajiny v ČR a EU; CHKO – právní a oborové zakotvení) Metodický postup (analýza současného stavu, SWOT analýza, anketní a terénní šetření) Charakteristika zájmového území (turistická oblast Střední Čechy – západ) Výsledky (zhodnocení reálného stavu – SWOT analýza, výsledky anketního a terénního šetření + návrhy šetrného rozvoje a doplňující doporučení) Diskuze (význam cestovního ruchu v příměstských oblastech) Závěr

2. Harmonogram zpracování:

- březen 2014 – zadání BP
- duben/květen 2014 – sběr a příprava podkladů
- červen 2014 – dopracování metodiky
- září 2014 – vypracování literární rešerše
- průběžně – terénní a dotazníkové šetření, vypracování analýz
- průběžně – konzultace práce

- zápočet za ZS 2014/15 bude udělen za finálně vypracovanou rešerší práce a dílčí výsledky
- zápočet za LS 2014/15 bude udělan za předem schválenou a a řádně odevzdanou práci
- duben 2015 – odevzdání BP

Doporučený rozsah práce

35 – 45 stran

Klíčová slova

ochrana přírody, Středočeský kraj, turismus, udržitelný rozvoj

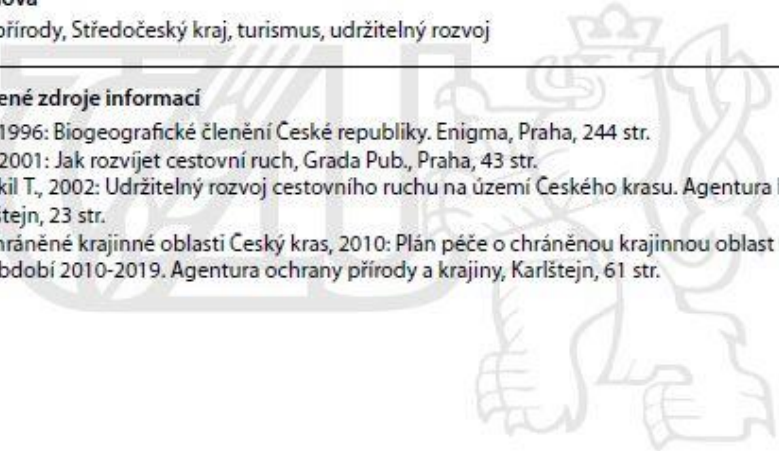
Doporučené zdroje informací

Culek M., 1996: Biogeografické členění České republiky. Enigma, Praha, 244 str.

Foret M., 2001: Jak rozvíjet cestovní ruch, Grada Pub., Praha, 43 str.

Kazmierskil T., 2002: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu na území Českého krasu. Agentura Koniklec, Karlštejn, 23 str.

Správa Chráněné krajinné oblasti Český kras, 2010: Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Český kras na období 2010-2019. Agentura ochrany přírody a krajiny, Karlštejn, 61 str.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Milan Maršálek

Elektronicky schváleno dne 19. 3. 2015

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 3. 2015

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan

V Praze dne 26. 03. 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením Ing. Milana Maršálka. Dále prohlašuji, že veškeré podklady, ze kterých jsem čerpala, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 26. 3. 2015

.....

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala za odborné vedení bakalářské práce a poskytnuté informace Ing. Milanu Maršálkovi. A také bych chtěla vyjádřit svůj dík správě CHKO Český kras za poskytnuté informace. Rovněž bych chtěla poděkovat celé svojí rodině za podporu a trpělivost během studia.

Abstrakt

Práce popisuje Chráněnou krajinnou oblast Český kras a jejím cílem je analyzovat současný stav turismu a jeho dopad na životní prostředí. Teoretická část práce má za cíl popsat podle odborné literatury turismus, ochranu přírody a krajiny, chráněnou krajinnou oblast a charakteristiku území. Praktická část práce se zabývá vyhodnocením anketního šetření a SWOT analýzou. V závěru práce jsou navrženy koncepty šetrného rozvoje turismu, které vycházejí ze základů výsledků anketního šetření a SWOT analýzy.

Klíčova slova: ochrana přírody, Středočeský kraj, turismus, udržitelný rozvoj

Abstract

This work is about protected landscape area called Český Kras. Its goal is to analyze current state of tourism and its impact on environment. The goal of the theoretical part of this work is to describe tourism, nature and landscape conservation, protected landscape area and characteristics of this area according to technical literature. The goal of the practical part of my work is evaluation of survey research and SWOT analysis. The conclusion of this work is to propose a concept of environment-friendly expansion of tourism, which comes out of the results of survey research and SWOT analysis.

Keywords: nature conservation, Central Bohemia Region, tourism, sustainability

Obsah

1	ÚVOD	12
2	CÍL PRÁCE	13
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
3.1	Ochrana přírody a krajiny.....	14
3.1.1	Historie ochrany přírody a krajiny	15
3.1.2	Moderní ochrana přírody a krajiny v ČR.....	15
3.1.3	Ochrana přírody a krajiny v EU	17
3.1.4	NATURA 2000	19
3.2	CHKO.....	21
3.2.1	Vymezení CHKO z právního hlediska.....	22
3.3	Turismus	23
3.3.1	Typologie turismu	24
3.3.2	Formy turismu	25
3.4	Vliv turismu.....	26
3.4.1	Pozitivní vliv turismu.....	27
3.4.2	Negativní vliv turismu	27
3.5	Služby v turismu.....	30
3.6	Informatika v turismu	31
3.6.1	E-tourism.....	32
3.6.2	QR kódy	32
3.6.3	GPS	33
3.6.4	Aplikace GIS.....	33
3.6.5	Google Street View	33

4	CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	34
4.1	Historie Českého krasu	34
4.1.1	Geologie a geomorfologie	35
4.1.2	Pedologické poměry	36
4.1.3	Hydrologie	37
4.1.4	Flóra	37
4.1.5	Fauna	39
4.1.6	Turistika a rekreace	39
4.1.7	Kulturní charakteristika	40
4.1.8	Sociální charakteristika	40
4.2	Současný stav ochrany CHKO Český kras	41
4.2.1	Plán péče	41
4.2.2	MZCHÚ	41
5	METODIKA	43
5.1	Anketní šetření	43
5.2	SWOT analýza	43
5.3	Doporučení k rozvoji turismu	44
6	VÝSLEDKY	45
6.1	Výsledky anketního šetření	45
6.2	SWOT analýza	48
6.2.1	Komentář k SWOT analýze	50
6.3	NÁVRHY DOPORUČENÍ	52
6.3.1	Podpora alternativních druhů turismu	52
6.3.2	Využití QR kódů	52
6.3.3	Zapojení správy CHKO	53
7	DISKUZE	54

8	ZÁVĚR	56
9	SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
9.1	OSTATNÍ ZDROJE	60
10	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
11	SEZNAM TABULEK.....	64
	PŘÍLOHY	65
	PŘÍLOHY	68
	PŘÍLOHY	76

1 ÚVOD

Tématem bakalářské práce je Analýza vlivu cestovního ruchu na CHKO Český kras z hlediska ochrany přírody a krajiny a návrhy šetrného rozvoje. Ochrana přírody a krajiny je z hlediska šetrného turismu klíčový prvek, jenž se snaží o co nejlepší zachování současného stavu přírody a krajiny se zásadami trvalé udržitelnosti. Trvale udržitelný turismus je právě takový turismus, který přináší nejen kulturní a přírodní obohacení, ale také podporuje vytváření ekonomické hodnoty. Tento typ turismu může neřízeným vlivem vést k poškození životního prostředí a ekonomickému úpadku daného území. Je tedy vhodné uvést v soulad požadavky turistů s ohledem na životní prostředí. Chráněná krajinná oblast Český kras se nachází jihozápadně od Prahy-Radotína směrem k Berounu ve Středočeském kraji, patří sem i mimo jiné městy Karlštejn se svým impozantním středověkým hradem, kde byly psány mnohé dějiny Českých zemí. Oblast se nachází v blízkosti Hlavního města Prahy, což poskytuje atraktivní spojení pro návštěvníky. Jedná se o území, které je nejvíce známé svými krasovými jevy a jeskyněmi.

Český kras jsem si zvolila, jelikož se jedná o krajinu mého dětství, kde jsem trávila mnohé letní prázdniny, a proto věřím, že mi tato oblast bude blízká při zpracování bakalářské práce.

2 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je kritické zhodnocení úrovně turismu v CHKO Český kras a dopad jeho vlivů na životní prostředí. Na základě dílčích cílů je provedeno anketní šetření, jež poskytuje širší obraz stavu turismu. SWOT analýza nabízí pohled na silné a slabé stránky oblasti s vlivem vnějších faktorů.

Dílčí cíle:

- na základě odborné literatury zpracovat literární rešerši o zkoumaném území CHKO Český kras
- sběr anketního šetření v rámci CHKO a následné vyhodnocení
- SWOT analýza a na ní následující doporučení pro šetrný rozvoj turismu
- diskuze o významu turismu v příměstských oblastech

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Ochrana přírody a krajiny

Jedná se o komplexní odvětví, jehož činnost je zajištěna prostřednictvím zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Obecná ochrana přírody a krajiny zahrnuje:

- obecnou ochranu území
- obecnou ochranu rostlin a živočichů
- obecnou ochranu neživé přírody

V ochraně území jsou především využívány tyto krajinotvorné programy:

- územní systém ekologické stability (ÚSES),
- významné krajinné prvky,
- ochrana krajinného rázu,
- přechodně chráněné plochy

(AOPK ČR, 2014).

Obecná ochrana rostlin a živočichů se zaměřuje na ochranu všech druhů před působením negativních vlivů, které by mohly ohrožovat jejich existenci. Výjimku tvoří dřeviny, které jsou chráněny výlučně (AOPK ČR, 2014).

Neživá část přírody skýtá ochranu pro jeskyně, přírodní jevy na povrchu a paleontologické objevy (AOPK ČR, 2014).

3.1.1 Historie ochrany přírody a krajiny

Historie ochrany přírody a krajiny sahá až do středověku, kde především měla význam z hlediska estetického a kulturního. Již v té době probíhaly první vědecké pokusy o zdůvodnění ochrany krajiny. Nejstarší právní akty v ochraně přírody a krajiny vznikaly ve 12. a 14. století. Měly za účel ochranu lesů, zvěře a vodních živočichů především před pytláky. Tyto právní akty tak sloužily především feudálům, kteří měli legální prostředek obrany svého majetku. Prvním knižním titulem zmiňujícím ochranu přírody ve smyslu ochrany lesů byla kniha Rožmberská vydána v roce 1360 (Cittadella, 2014).

Na konci 18. století a začátku 19. století, kdy se začal uplatňovat romantismus, který kladl důraz na lidskou individualitu, city a duši, se začalo v návaznosti na tento směr s aktivní ochranou v tom smyslu, že osvícení šlechticové se začali podílet na ochraně přírodních a krajinných prvků tím, že začali zřizovat první chráněná území u nás. Jedním z takových chráněných území je Žofínský prales, který byl zřízen Jiřím Augustinem Languévalem-Buquoyem v roce 1838. Další chráněnou rezervací se stal Boubínský prales, který byl zřízen v roce 1858 Janem Schwarzenbergem (Cittadella, 2014).

3.1.2 Moderní ochrana přírody a krajiny v ČR

Moderní ochrana přírody v právním smyslu začala existovat od vzniku Československa v 20. století, kdy bylo vyhlášeno celkem 30 chráněných území a zřízeno 142 přírodních rezervací. První chráněnou krajinnou oblastí v Československu byl Český ráj, byl také zřízen první národní park v roce 1963 – Krkonošský národní park. Od začátku 20. století byla snaha ochranu přírody a krajiny uzákonit, avšak až v roce 1956 byl schválen první zákon o státní ochraně přírody 40/1956 Sb. Zákon o státní ochraně přírody byl zaměřen na ochranu chráněných území, chráněných přírodních útvarů, chráněných přírodních památek a na chráněné druhy živočichů, rostlin, nerostů a zkamenělin.

Největším nedostatkem tohoto zákona bylo, že byl pouze zaměřen na vybraná území a zbytek území nebyl nijak chráněn, což vedlo v souvislosti s tehdejší politikou socialistického státu a jeho způsobem obhospodařování k významné degradaci přírody a krajiny, která byla intenzivně využívána pro zemědělství (Cittadella, 2014).

Další zákony, které byly produkovány, např. o ochraně ovzduší, měly nedostatečnou zpětnou vazbu, jelikož poplatky za znečišťování představovaly zanedbatelnou částku. Jako za jeden z hlavních problémů tehdejšího pojetí ochrany přírody a krajiny, lze považovat samotný stát. Státní legislativa byla nejen špatně nastavena, ale i tím, že stát byl vlastníkem veškerých podniků, byl sám hlavním znečišťovatelem, proto sankce v oblasti ŽP byly nastaveny poměrně mírné. Došlo by tedy k paradoxní situaci, kdy stát by sám od sebe vybíral poplatky za znečišťování.

Celá tato situace byla podtržena tehdejší politickou situací, kdy ochrana přírody a krajiny a její celkový stav, další ekologické problémy byly v podstatě tajné, proto zapojení veřejností bylo nulové (Ritschelová et al., 2006).

Způsob chápání krajiny a jejího obhospodařování se změnil po roce 1989, kdy bylo nutné se stavem krajiny provést nutné změny, tím že je nutné chránit celé území ČR. V souladu s tím byla přijata nová právní úprava v roce 1992, a sice zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (Cittadella, 2014).

V roce 1992 byly přijaty zákony, které se významně podílely na ochraně ŽP:

- zákon o ochraně ovzduší
- zákon o odpadech
- zákon o životním prostředí
- zákon o posuzování vlivů na životní prostředí
- novely zákonů o ochraně přírody a krajiny a zemědělského půdního fondu

Jak uvádí Culek (1996) v České republice je celkem vymezeno a popsáno 90 biogeografických regionů z toho 70 je řazeno pod hercynskou podprovincii, 4 jsou řazeny v polonské podprovincii, 11 regionů spadá pod západokarpatskou podprovincii a 5 bioregionů je zařazeno v severopanonské podprovincii. Minimální rozloha biogeografického regionu je 100 km². Jejich rozloha se pohybuje v rozmezí od 100–2890 km².

Významným aktem, který se udál v roce 1992, bylo založení Státního fondu životního prostředí a České inspekce životního prostředí. Jako eminentní mezník pro ČR je považováno přijetí Státní politiky životního prostředí v roce 1995, jehož principem bylo uplatňovat elementy trvale udržitelného rozvoje. Státní politika životního prostředí byla také významným mezistupněm ke vstupu do Evropské unie, kdy byla v souladu s požadavky EU ochrana životního prostředí začleněna do odvětví dalších resortů (Ritschelová et al., 2006).

3.1.3 Ochrana přírody a krajiny v EU

Na počátku utváření Evropského hospodářského společenství nebyla nijak ochrana přírody a krajiny výrazně legislativně řešena. Jako jeden z nejdůležitějších kroků v oblasti ochrany přírody a krajiny v celosvětovém měřítku se považuje Konference OSN o životním prostředí člověka, která se konala v roce 1972 ve Stockholmu.

Cílem této konference bylo vytyčit mezinárodní spolupráci v oblasti ŽP a pokusit se definovat základní prvky ochrany ŽP. Přínosem této konference byla nejen celosvětová osvěta, ale také přijetí zásadních dokumentů:

- Deklarace o životním prostředí
- Akční plán pro životní prostředí
- Rezoluce o institucionálních a finančních opatřeních

V návaznosti na výsledky konference byla v rámci Jednotného evropského aktu stanovena ochrana životního prostředí jako činnost. V tomto aktu byly také vymezeny principy ochrany životního prostředí, které se skládaly z principů prevence, snižování rizika u zdroje a princip odpovědnosti původce znečištění. Teprve v roce 1993 v rámci Smlouvy o EU došlo k subvenci ochrany životního prostředí na globální úrovni, kdy byla ochrana životního prostředí překlasifikována na politickou záležitost a přestala být činností.

Vyvrcholením těchto snah bylo, že politika životního prostředí je dnes částí politiky Společenství (Ritschelová et al., 2006).

V rámci zachování biologické rozmanitosti byla v rámci EU zřízena síť NATURA 2000, která je postupně implementována do právních systémů členských zemí. Zároveň byla ochrana biologické rozmanitosti vytyčena jako jeden z cílů šestého akčního programu pro životní prostředí. To vše bylo iniciováno na základě škodlivých podnětů, jakou jsou např. zvýšená infrastruktura, přílišná urbanizace, dále nadměrné využívání přírodních zdrojů a také znečištění životního prostředí (ec.europa, 2014).

Ochranou přírody a krajiny je pověřeno zároveň několik institucí EU, jakou jsou Evropská komise, Rada pro životní prostředí, Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a také Evropská agentura pro životní prostředí. Výše vyjmenované instituce mají každá své poslání (Jordan, 2012).

Evropská komise

V rámci Evropské komise jsou zřízeny dvě důležité ředitelství v oblasti životního prostředí.

1. pro životní prostředí
2. pro boj s klimatickými změnami

Cílem Evropské komise je jednat v zájmu celé EU a zastupovat její zájmy v oblasti evropského práva a politiky (Jordan, 2012).

Rada pro životní prostředí

Prioritou je podpora udržitelného rozvoje hospodářství, který dostatečně zajistí potřebu a zároveň vysokou kvalitu životního prostředí. Rada pro životní prostředí klade důraz především na kvalitu životního prostředí, lidského zdraví, rozumného využívání přírodních zdrojů (consilium.europa, 2014).

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

Výbory v rámci EU jsou zřizovány na základě Evropského parlamentu, kdy každý poslanec má možnost si vybrat z více výborů a aktivně se podílet na jeho práci. V rámci výborů jsou prověřovány legislativní návrhy (MZČR, 2010).

Evropská agentura pro životní prostředí

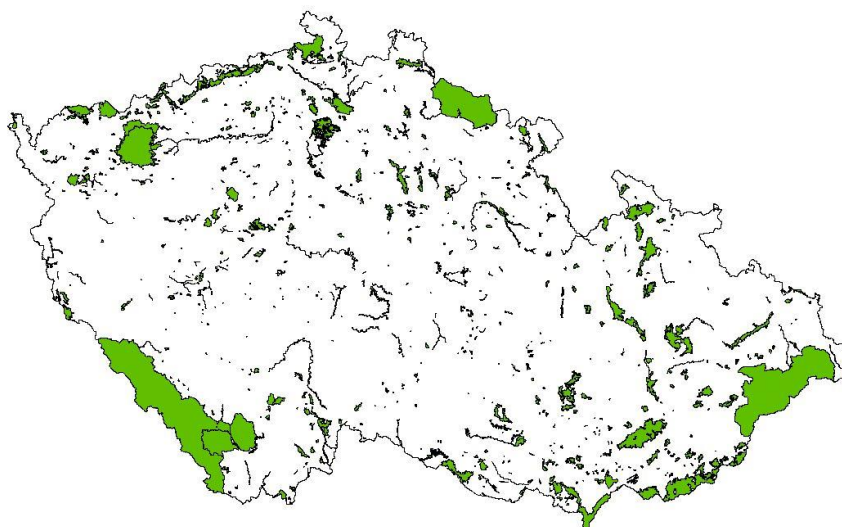
Cílem této agentury je nezávisle informovat o životním prostředí. Odběrateli těchto informací nejsou jenom orgány EU, ale mohou to být i soukromé subjekty. Jejím dalším úkolem je uvádět v soulad Evropskou informační a pozorovací síť (EU, 2009).

3.1.4 NATURA 2000

Jedná se o soustavu, jejíž hlavní prioritou je zajistit přežití evropských nejcnějších a ohrožených druhů a přírodních stanovišť. Skládá se ze dvou programů:

Evropsky významné lokality

Jedná se o typ chráněných území, kde jsou v rámci lokalit chráněny evropsky významná stanoviště a evropsky významné druhy. Evropsky významné lokality jsou podloženy na základě směrnice O stanovištích (92/43/EHS), která byla implementována do našeho zákona O ochraně přírody a krajiny (114/1992). Vyhlášení evropsky významných lokalit spadá pod kompetenci vlády ČR, jejímž nařízením dochází k zařazení do národního seznamu. Aby byla lokalita zařazena do tzv. evropského seznamu, je nutné získat povolení od Evropské komise a na základě jejího rozhodnutí může být tak učiněno (Nature, 2005).

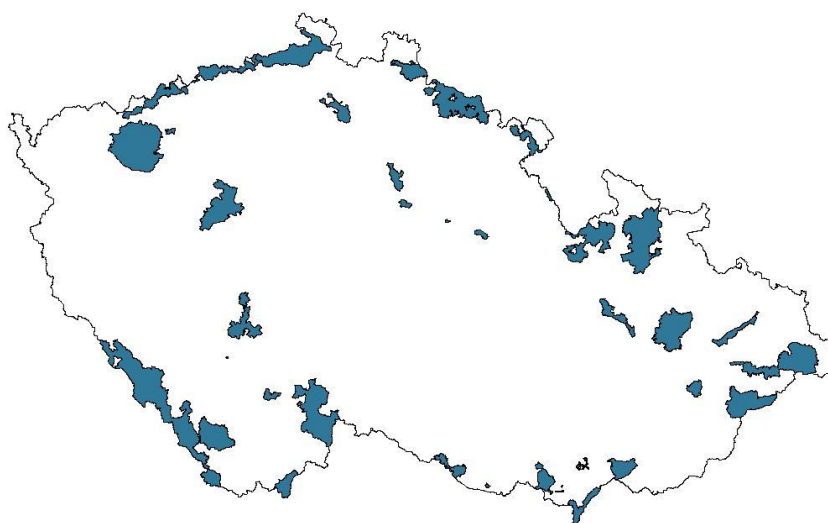

obr. č. 1: Mapa evropsky významných lokalit v České republice

(<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805>)

Ptačí oblasti

Vznikají na základě směrnice o 2009/147/ES, která byla zanesena do našeho zákona o Ochraně přírody a krajiny 114/92 Sb. Vyhlášení PO tedy spadá pod kompetenci vlády formou nařízení. Pro vyhlášení PO v dané lokalitě nejsou stanoveny žádné závazné podmínky, jež by výběr nějak limitovaly, proto je výběr zcela ponechán na členském státu, který musí být proveden pouze na základě ornitologických kritérií. PO jsou vyhlášovány na území o rozloze větší než 50 km². Na našem je celkem vyhlášeno 41 PO o celkové rozloze 7034km² (Nature, 2005).

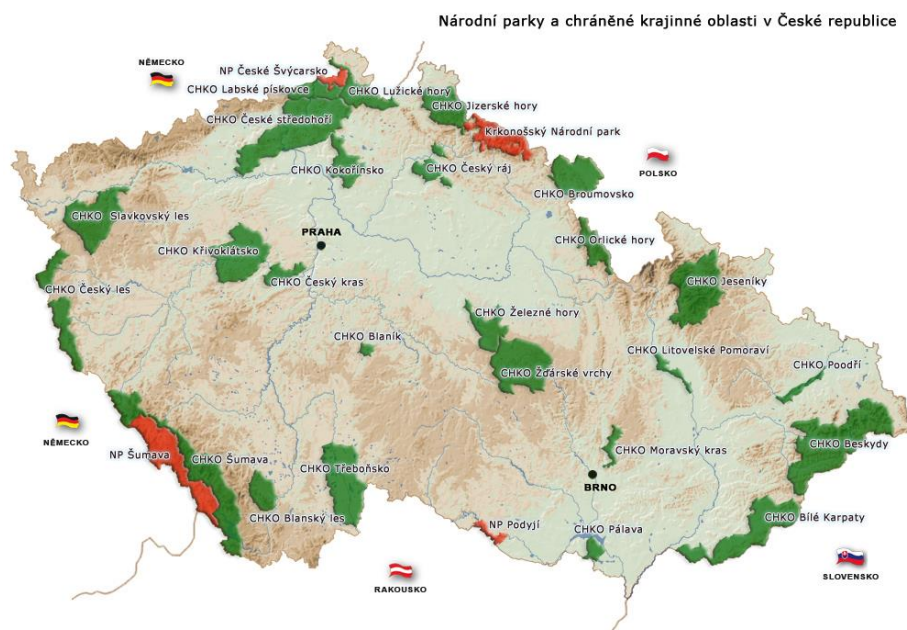

obr. č. 2: Mapa ptačích oblastí v České republice

(<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1804>)

3.2 CHKO

Chráněné krajinné oblasti jsou takové oblasti, jež jsou svojí kulturně-estetickou formou zcela unikátní a kde po mnoha let koexistuje zachovalá krajina s lidskou činností. V těchto oblastech je kladen důraz na to, aby specifický krajinný ráz zůstal zachován, a proto jsou využívány legislativní normy, které upravují hospodaření v krajině, tak aby nebyla poškozena (Friedl et al., 1991).

obr. č. 3: Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice (stav k 5/2014)

(<http://www.cittadella.cz/europarc/index.php>)

3.2.1 Vymezení CHKO z právního hlediska

Přibližně od počátku 20. století se začala na území ČR vytvářet velkoplošná zvláště chráněná území, která měla plnit statut ochrany nejcennějších částí krajiny.

V současné době se na území České republiky nachází 24 chráněných oblastí spolu s nimi 4 národní parky, a také 4 kategorie maloplošných zvláště chráněných území, které dohromady tvoří 16 % z celkové rozlohy České republiky (MŽP, 2010).

Důležitá legislativa v rámci CHKO:

- definice CHKO dle § 25-28 zákona
- zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
- vyhláška č. 64/2011 Sb. o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území

(AOPK ČR, 2014).

Pověřeným orgánem od MŽP je AOPK vykonávající správu nad CHKO, kdy má v rámci každé CHKO rozmístěné pracoviště. V každé CHKO je péče rozdělena podle zón ochrany:

- I. zóna do této zóny spadají přírodě blízké ekosystémy, jako jsou maloplošná zvláště chráněná území, které čítají 11 % z celkové výměry všech CHKO.
- II. zóna zde jsou řazeny přírodě blízké a kulturní ekosystémy, které čítají 37 % z celkové výměry.
- III. zóna zaujímá 41 % z celkové výměry, patří sem obhospodařované kulturní ekosystémy.
- IV. zóna zahrnuje sídla a intenzivně obhospodařované pozemky, z celkové výměry má 11 %. V některých CHKO není tato zóna přítomna (MŽP, 2010).

Mezi další kompetence AOPK spadá péče o MZCHÚ, které spadají mimo území CHKO. Území národních parků a vojenských újezdů nespádají pod správu AOPK (AOPK ČR, 2014).

3.3 Turismus

Turismus patří mezi obory, které jsou nejen dynamicky se rozvíjející, ale mají i široké vazby na ostatní odvětví nejenom služeb, ale i průmyslu. Turismus existuje po mnoho staletí, ze začátku se jednalo o obchodní cesty, náboženské cesty, diplomatické cesty, objevitelské plavby.

K většímu rozvoji cestování došlo zejména za doby římské, kdy se začalo věnovat velké výstavbě cest, čímž byla usnadněna mobilita. Také v té době byly napsány mnohé cestovatelské příručky (Stramberger 1963). V České republice lze považovat za milník pro rozvoj turismu založení Klubu českých turistů v 1888, který měl zásadní význam pro rozvoj pěší turistiky u nás.

Pro vymezení pojmu turismus (angl. tourism), existuje mnoho definic, které se odlišují dle svého přístupu, ať už se jedná o institucionální přístup, výrobní přístup, historický přístup, ekonomický přístup nebo o sociologický a geografický přístup (Pásková 2008).

Za jednu z nejznámějších definic je považována formulace dle WTO, která charakterizuje turismus jako „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo místa jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za užitím volného času, obchodu a jinými účely (Čertík et al. 2001).

Turismus lze vymezit i ekonomicky jako specifickou formu spotřeby, kdy jsou výdaje realizovány mimo místo daňové náležitosti cestující osoby (Pásková 2008).

Turismus je dle Páskové (2008) do značné míry charakterizován jako sociální jev, taktéž znak lidské mobility. Jehož unikum náleží v periodicky opakujícím charakteru, jelikož zde mluvíme o pohybu, který označujeme jako vratný (Goodall 1987).

A dále, že motivace k turismu vychází z vnějšího pohnutku, který označujeme jako kognitivní potřebu definovanou na základě Maslowovy pyramidy (Plhánková 2006).

3.3.1 Typologie turismu

Turismus rozlišujeme dle jednotlivých měřítek na jednotlivé druhy a formy.

Čertík et al. (2001) rozlišují druhy turismu podle několika měřítek:

- místa realizace turismu
- vztahu k platební bilanci státu
- délky trvání
- způsobu zabezpečení jeho průběhu
- způsobu účasti a formy úhrady nákladů na účasti

3.3.2 Formy turismu

Na základě vnitřní motivace účastníků turismu se vymezují různé formy turismu, které podrobně můžeme rozdělit na více forem, jak uvádí Čertík et al. (2001). :

Rekreační forma turismu

Jedná se o formu, která souvisí s načerpáním sil člověka, zastává klíčovou roli zvláště v případě výjezdového turismu českých občanů do zahraničí.

Kulturně-poznávací forma turismu

Formou tohoto typu turismu je poznávání historických a kulturních památek, tato forma turismu s sebou přináší osvětu, v příjezdové formě do České republiky má zásadní postavení.

Lázeňsko-léčebná forma turismu

Jedná se o rekreační a zejména léčebné pobyty v lázních, tato forma turismu má dominantní postavení jak ve výjezdové tak i v příjezdové formě.

Sportovně-rekreační forma turismu

Zaměřena na sportovní aktivity, v České republice jsou výborné podmínky pro pěší turistiku, jelikož má jedny z nejlepších značení turistických cest.

Formy turismu spojené s profesními motivy

Jedná se o turistiku, která je spojená s mobilitou osob zejména z profesních důvodů, ať už jsou to pracovní cesty nebo veletrhy.

Seniorská a mládežnická forma turismu

Obě dvě tyto skupiny jsou v posledních letech zájmem agentur, pro každou z těchto skupin jsou vytvářeny specifické cílové zážitky, pobyty.

Agroturistika a ekoturistika

V posledních letech tyto dvě formy turismu prochází dynamickým rozvojem s ohledem na to, že ve společnosti začíná být poptávka po ekologicky šetrném turismu.

Existují i mnohé další formy turismu jako je náboženský turistika, lovecká turistika, nákupní turistika, je zcela zřejmé, že do budoucna přibudou i další formy turistiky s rozvojem společnosti a technologií jako například značně diskutovaná kosmická turistika.

3.4 Vliv turismu

Podstatou turismu je, že celá tato aktivita s sebou přináší dopady a důsledky. Dopadům nelze zabránit, ale lze je minimalizovat a snažit se vyzdvihnout pozitivní dopady turismu (Theobald, 2004).

Jestliže se zaměříme na přínosy turismu jak negativní tak pozitivní, můžeme vysledovat tři hlavní vlivy turismu a to sice na oblast ekonomiky, sociálně-kulturní oblast a na environmentální oblast. Přičemž nejvíce pozitivních ohlasů v přínosu turismu má oblast ekonomická (Hudman et al. 2003).

Negativní dopady lze rozčlenit do dvou skupin: přímé a nepřímé. Přímý dopad je způsoben přítomností turistů a nepřímý dopad působností vytvořené infrastruktury sloužící k turistickým atrakcím (Ceballos-Lascuráin, 1996).

3.4.1 Pozitivní vliv turismu

Turismus je významným faktorem při zajišťování devízových a daňových příjmů, které se podílejí na zvyšování životních standardů mnohých národů. Převod finančních prostředků je tedy důležitým faktorem v oblasti turismu, který slouží k vylepšení platební bilance země.

Kromě peněžních příjmů turismus vytváří velké množství pracovních míst. Turismus je obor, který je velmi náročný na pracovní místa, poskytuje širokou škálu pracovních pozic od nekvalifikovaných až po vysoce kvalifikované (Hudman et al., 2003).

Turismus mimo jiné s sebou přináší sociálně-kulturní obohacení, které může mít vliv jak na rezidenty, tak i na samotné turisty. V pozitivním smyslu se zejména jedná o poznání jiných kultur, zvyků a tradic (Pásková, 2008).

Z environmentálního hlediska je mezi pozitivní vliv turismu řazen jeho přínos v rámci zvýšení obecného povědomí o problematice životního prostředí mezi návštěvníky. Jako velice efektivní jsou i finanční příspěvky za vstup např. do národních parků, které vedou k tzv. pozitivní stimulaci (Hudman et al. 2003).

Jestliže turismus chce přispívat k udržitelnému rozvoji, je třeba, aby iniciativy z ekonomického hlediska byly životaschopné, ekologicky citlivé, společensky a kulturně přijatelné (Wall et al., 2006).

3.4.2 Negativní vliv turismu

Negativní přínos turismu souvisí zejména s nadměrným využíváním území a špatným plánováním, které ovlivňuje fyzické prostředí destinace (Theobald, 2004).

Přímé dopady turismu na životní prostředí jak uvádí Ceballos-Lascuráin (1996):

Tabulka č. 1: Negativní vliv turismu na životní prostředí

<i>dopady na geologické expozice, minerály a zkameněliny,</i>
<i>dopady na půdách,</i>
<i>dopady na vodní zdroje,</i>
<i>dopady na vegetaci,</i>
<i>dopady na život zvířat,</i>
<i>ekologické dopady,</i>
<i>estetické dopady na krajinu,</i>
<i>dopady na kulturní prostředí.</i>

(zdroj: Ceballos-Lascuráin H., 1996)

Dopady na geologické expozice, minerály, zkameněliny

V mnoha případech dochází v méně rozvinutých zemích k vyčerpání zkamenělin, minerálů, které se stávají častými zdroji sběračů. V těchto zemích není rozvinutý management ochrany přírody, a proto nedochází k vytvoření tzv. sběračských míst, kde si volně mohou sběrači sbírat minerály a nedochází tak k velkému zatěžování území (Ceballos-Lascuráin, 1996).

Dopady na půdách

Dopady na půdách způsobené nepřímo jsou urychlení eroze, zvýšení odtoku, mají více spouštěcích činitelů: snížení přízemní vegetace, zvýšení zhutnění půdy. Mezi dopady způsobené přímo řadíme zhutnění půdy (Mourek, 2002).

Dopady na vodní zdroje

Jedná se o dopady, které jsou často velmi podceňované, přesto je nutné v rámci vodních zdrojů zvláště v chráněných krajinných oblastech uplatňovat územní plánování ve vztahu ke kvalitě vody. Obecně platí, že čím větší množství turistů bude v jednom okamžiku používat zdroj vody, tím dochází k poklesu kvality (Ceballos-Lascuráin, 1996).

Dopady na vegetaci

Mnohé aktivity spojené s turismem mohou mít přímo negativní dopad na místní vegetaci, kdy dochází ke změně druhového složení vegetace vlivem pošlapu (Ceballos-Lascuráin, 1996).

Dopady na život zvířat

Bývají způsobeny činnostmi turistů, kdy mnohdy způsobují hluk, který je produkován z rádií. Tento hluk může mít alarmující dopad, kdy je narušena původní činnost živočichů, avšak nejvíce negativních dopadů je způsobeno lovem, rybařením a focením, kdy mohou být populace vážně poškozeny (Mourek, 2002).

Ekologické dopady

V souvislosti s ekologickými dopady jsou často zmiňované odpady, které mají vliv na vodní tělesa, půdy, vegetaci a také na vzduch. Je velmi důležité, aby se turisté pokusili pozměnit svoje návyky, jelikož odpady nelze eliminovat tak, aby nedocházelo k poškození životního prostředí. Jediný efektivní nástroj je předcházení vzniků odpadů (Ceballos-Lascuráin, 1996).

Estetické dopady na krajinu

Jsou převážně působeny bezohledným chováním některých turistů, kteří převážně ničí fyzické zařízení a odhazují odpady podél silnic, stezek. Tím pádem dochází k narušení estetického rázu prostředí, pro jehož obnovu jsou nutné další investice a to nejenom ekonomické (Mourek, 2002).

Dopady na kulturní prostředí

V posledních letech dochází ke specializaci turismu na mnoho nových odvětví, tomuto trendu značně napomáhají mass media, kdy dochází k prolínání kultur napříč kontinenty. Turismus se začal dostávat do míst, která dříve byla separovaná. Pro mnohé primitivní národy může dojít nejen ke kulturnímu šoku, ale i narušená jejich způsobu života, kdy zájem okolí nemusí být přijímán (Ceballos-Lascuráin, 1996).

3.5 Služby v turismu

Specifická složka v oblasti turismu, která klade vysoké standardy na přípravu nabízených produktů a tím i předcházení budoucích problémů, tak i důraz na získávání zpětné vazby a kontrolu efektivity celého procesu.

Při výběru služby v turismu jsou často zohledňovány tyto faktory dle Foreta (2001):

Tabulka č. 2: Faktory při výběru služeb

<i>emocionální faktor</i>
<i>image místa, služby</i>
<i>vnímání vnějších hodnot jako je kvalita</i>
<i>význam zprostředkovatele</i>
<i>snadné napodobení procesů mezi konkurenty („me too“)</i>
<i>módní vlny</i>
<i>sdělovací prostředky</i>

(zdroj: Foret M., 2001)

3.6 Informatika v turismu

V současném světě je kladen důraz na co největší a nejrychlejší získávání informací nejen v turismu, ale v podstatě ve všech odvětvích. Na základě větší poptávky, jsou výrazně rozšiřovány a technologicky zdokonalovány zdroje, které jsou schopné informace poskytnout. Šíření do značné míry souvisí s rozvojem technologií. V dnešní době je velmi snadné především v západní civilizaci získat přístup ke zdrojům, tím ale roste i počet nekvalitních zdrojů, ze kterých můžeme čerpat (Zelenka et al., 2002).

Uživatel, který poskytuje informaci, musí vhodně vybrat obsah a podobu v jaké ho chce prezentovat. Vhodné je tady posoudit způsob a situaci jak se ke koncovému obsahu osoba dostane.

Jako dalším důležitým vodítkem je aktuálnost, kterou v návaznosti na obsah sdělení musí také zvážit uživatel. V oblasti turismu je kladen důraz na kvalitu a hodnotu informace, což s sebou nese značné problémy.

Například dostupnost některých zdrojů představuje značný problém, protože jsou buď zpoplatněny, nebo jsou součástí interních podnikatelských subjektů.

Dalším problémem zvláště v turismu je aktuálnost, jelikož jsou určité typy informací, které mají krátký „životní cyklus“ a proto je nutné neustále obměňovat a ověřovat. Informace s sebou přináší i právní problémy zejména s firemním „know-how“, ochranou autorských práv a ochranou osobnosti. Samotné zpracování informací z více možných zdrojů způsobuje značné problémy ve finální podobě, jako častým důvodem této situace je odlišný přístup získávání k jejich zpracování, vyhodnocení a také využívání odlišných softwarů (Zelenka et al., 2013).

3.6.1 E-tourism

Vývoj internetu a informačních a komunikačních technologií měl za následek změnu obecného vnímání, což vedlo k tomu, že všechny známé postupy musely být dramaticky změněny. Vývoj ovlivňoval všechny struktury průmyslu. E-Tourism poskytuje příležitosti pro obchodní expanzi ve všech geografických, marketingových a provozních oblastech (Cooper et al., 2006).

Jedná se o proces, který má za snahu digitalizovat všechny procesy z oblasti turismu, které následně umožní poskytovatelům zlepšit jejich efektivitu (Buhalis,2003).

3.6.2 QR kódy

QR kódy, neboli z anglického originálu Quick Response, jsou většinou popisovány jako obrazce, které v sobě nesou určité informace. Do QR kódů lze uložit rozličné množství dat.

Výhoda QR kódu spočívá v jednoduchém vytvoření pomocí různých aplikací. Co se týče načtení QR kódu, tak podmínkou pro jeho zobrazení je mít aplikaci pro smartphony na základě které je možné QR kód načíst (qrturistika, 2013).

3.6.3 GPS

Lokalizační a navigační prostředek, který využívají pro své potřeby jak státní správa, tak i běžní uživatelé.

Technologie je postavena na základě lokalizace pomocí satelitů. Využití GPS pro běžného uživatele je zejména v orientaci v terénu a také ve volnočasových aktivitách jako je geocaching (Zelenka et al., 2008).

3.6.4 Aplikace GIS

Geoinformační systém, jehož funkce je analýza a zpracování geografických dat. Prvotně byl tento systém využíván zejména ve státní správě a v komerčním sektoru. Díky tomu, že byly výstupy ze softwaru GIS uvedeny na internet, může tuto aplikaci využívat širší uživatelská vrstva. V turismu lze využít tuto aplikaci například k poskytování informací o určitém objektu zájmu uživatele (Zelenka et al., 2008).

3.6.5 Google Street View

Aplikace od společnosti Google, která funguje na principu technologie od společnosti Immersive Media, která využívá 360stupňové snímání okolí pomocí speciálních kamer, kdy ke každému pořízenému snímku jsou přiřazeny GPS souřadnice. Pořízená data jsou dále zkomprimována a pomocí aplikace zpřístupněna uživatelům. Pomocí této aplikace lze virtuálně navštívit téměř jakékoliv místo na Zemi (Zelenka et al., 2008).

4 CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Území CHKO se rozkládá na ploše cca. 128 km² jihozápadním směrem od Prahy k Berounu. Chráněná krajinná oblast Český kras se rozprostírá ve Středočeském kraji. Podstatnou měrou spadá pod okresy Beroun, Praha-západ a menší část obvodu Prahy 5.

Nejbližším správním střediskem je město Beroun, které bylo v minulosti okresním městem. Město Beroun se nachází na západní hranici CHKO. Důležitým centrem je obec Karlštejn, kde se nachází Správa CHKO Český kras. Mezi další větší obce se řadí dále Liteň a Tuchlovice (Kažmierski, 2002).

4.1 Historie Českého krasu

Chráněna krajinná oblast Český kras byla vyhlášena v roce 1972 Výnosem Ministerstva kultury ČSR č.4947/72-II/2. Podíl na vyhlášení CHKO mělo především Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje, které mělo na starost veškerou koordinaci. Od roku 1972 do roku 1973 byla veškerá práce v CHKO zajišťována pouze jedním odborným pracovníkem, až od roku 1974 se podařilo zajistit pro oblast dva odborné pracovníky, kteří měli na starost správu CHKO, ale také přípravu podkladů pro vyhlášení CHKO Křivoklátsko. V roce 1977 došlo k oddělení správy CHKO Český kras od připravované péče o CHKO Křivoklátsko (Moucha, 2002).

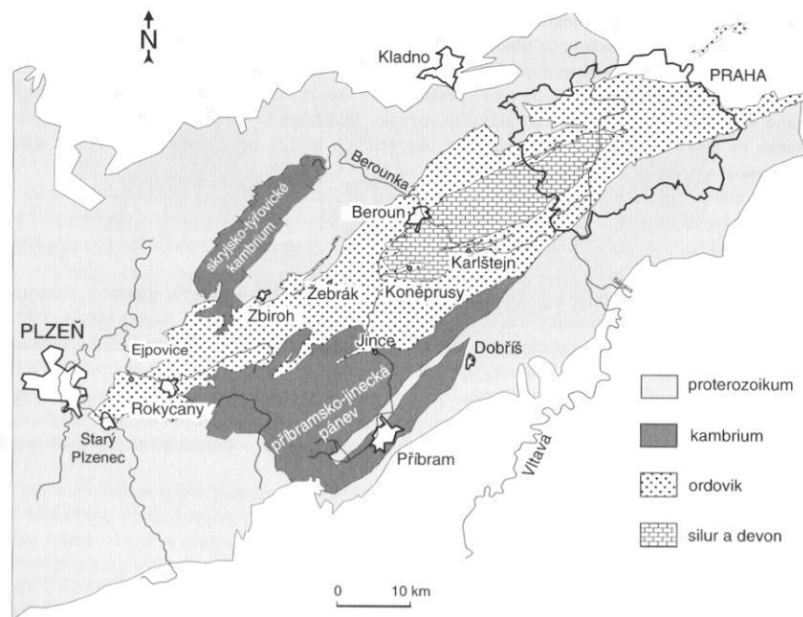
obr. č. 4: Nové logo CHKO Český kras

(<http://www.font.cz/logo/cesky-kras-ma-nove-logo-proc.html>)

4.1.1 Geologie a geomorfologie

Oblast Českého krasu se geologicky a paleontologicky proslavila díky osobě Joachima Barranda a jeho dílu *Système silurien du centre de la Bohême*. Český kras se stal zájmem mnoha vědců a jejich zkoumání, které v oblasti probíhá nepřetržitě 200 let. Podle Joachima Barranda byla pojmenována oblast, která se nalézá v Českém masivu a to sice Barrandien. Jedná se o území pražské pánve, které má podobu elipsového tvaru rozkládá se od Prahy až do oblasti jižně od Berouna. Od ordoviku probíhalo ukládání jílovitých sedimentů. Ve středním siluru převládal vulkanismus ve formě lávových proudů a aglomerátů. Kras se začal vyvíjet ve třetihorách, kdy řeka zanechala v oblasti četné písčité a štěrkovité náplavy

(Žák et al., 2014).

obr. č. 5: Barrandiensko-tepelská oblast - bohémikum

(http://geologie.vsb.cz/reg_geol_cr/3_obr/3_1_barrandien.gif)

Český kras se řadí mezi oblasti, kde se nalézá mezinárodně uznávaný stratotyp, který byl stanoven v Klonku u Suchomast. Nachází se zde hranice mezi silurem a devonem.

Jsou zde také ustanoveny 2 tzv. pomocné mezinárodně uznávané stratotypy: Budňanské skály u Karlštejna, Prastav u Holyně (Žák et al., 2014).

V současné době je usilováno o získání národní certifikace pro geopark Joachima Barranda. Myšlenka pro založení geoparku, pojmenovaném po slavném vědci, byla již v roce 1992. V roce 2012 byla schválena kandidatura Radou národních geoparků na národní geopark (barrandien, 2011).

4.1.2 Pedologické poměry

Jedná se o území, které je velmi pestré na půdní poměry. Řadí se mezi oblasti s hnědozemním půdotvorným procesem. Vznikají zde humózní půdy na vápencovém podkladu, a také vápnité hnědozemě. Pozůstatkem třetihorního podnebí jsou zbytky fosilních půd.

Dalším vyskytujícím se typem půdy jsou podzoly, které se vyskytují na říčních terasách, které jsou lemovány z jedné nebo obou stran vodním tokem. Na kyselých horninách jakou jsou břidlice a křemence lze nalézt hnědý ranker (AOPK, 2008).

4.1.3 Hydrologie

Nejvýznamnějším tokem v oblasti CHKO Český kras je Berounka, pod níž spadá povodí celého Českého krasu. Ve většině případů jsou koryta toků přírodního rázu, ale také zde nalezneme napřímená a technicky upravená koryta. V Českém krasu se nachází komplikovaný systém oběhu podzemních vod, jak hlubinných tak i mělkých. Hlubinné krasové vody protékají i několik desítek let složitým systémem puklin a chodeb. V poslední době velké množství obcí na území CHKO začalo budovat vodovodní a kanalizační sítě a také čistírny odpadních vod. Jedním problémem v oblasti kvality vod na území CHKO je zátěž dusíkem v některých oblastech je to zátěž fosforem a železem (AOPK, 2007).

4.1.4 Flóra

Český kras je botanickou zvláštností - patří mezi jediné území v Evropě, které není ovlivněno květenou Alp ani květenou Karpat. V Českém krasu lze nalézt velké množství vzácných a chráněných druhů, které jsou nejenom v ČR ale i ve střední Evropě unikátní. Mezi takový unikát se řadí včelník rakouský (*Dracocephalum austriacum*), který se nachází na pěti lokalitách. Dalším endemitem je jeřáb krasový (*Sorbus eximia*), který byl objeven teprve v roce 1984 a vyskytuje se výlučně jenom v Českém krasu (Sádlo, 2002).

obr. č. 6: včelník rakouský, jeřáb krasový

(<http://botany.cz/cs/dracocephalum-austriacum/>), (<http://botany.cz/cs/sorbus-eximia/>)

Lesy v CHKO mají především funkci mimoprodukční, který převažuje význam dřevoprodukční. Dřevoprodukční funkce lesů v CHKO není příliš významná. Hodnota mimoprodukční pro lesy je obrovská, nejen protože plní funkci protierozní, vodohospodářskou, ale především zdravotně-hygienickou funkci. V dnešní době je podíl vlastníku v CHKO: 60 % lesů obhospodařují Lesy ČR, s. p., 30 % soukromí vlastníci, kteří mají nad 100 ha, 4 % obce, 4 % drobní vlastníci, 2 % AOPK. Ochrana přírody v lesích CHKO je zajištěna Plánem péče o CHKO Český kras.

Rozdělení lesů v CHKO Český kras podle Švihly (2002):

- Ia. do této zóny spadají přírodě blízké lesy s nejvyšším stupněm ochrany a samovolným vývojem (9 % lesního fondu).
- Ib. zde jsou řazeny lesy převážně původní, které vyžadují lesnickou práci (tvoří 48% lesního fondu).
- II. do druhé zóny spadají lesy s kulturou pozměněnými a také z části nepůvodními dřevinami (celkem 41 % lesního fondu).
- III. tuto zónu tvoří intenzivní lesní kultury (2 % lesního fondu).

4.1.5 Fauna

Díky přírodní rozmanitosti a četné mozaice krajiny, představuje CHKO Český kras ideální stanoviště pro živočichy. Ve velkém se zde nacházejí teplomilné a stepní druhy živočichů jakou jsou ještěrka zelená (*Lacerta viridis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*). Také se na území nachází velké množství teplomilného hmyzu obzvláště motýlů. Mezi velkou vzácnost se řadí výskyt původní populace sysla obecného (*Spermophilus citellus*) u Loděnice. CHKO Český kras je především znám díky své geologické hodnotě, kdy jeho vápencový podklad představuje dobré podmínky pro měkkýše. Velmi bohatý výskyt zde mají letouni. Na území bylo zjištěno 20 druhů letounů.

V CHKO probíhalo po dobu 40 let intenzivní sledování fauny netopýrů na zimovištích a i na letních úkrytech. Jedním z problémů týkající se fauny jsou údaje, které jsou mnohdy neaktuální anebo neúplné (AOPK, 2007).

4.1.6 Turistika a rekreace

Chráněná krajinná oblast Český kras se stala oblíbeným místem trávení volného času pro mnoho návštěvníků, zvláště po dobu letních měsíců. Mezi nejvíce navštěvované lokality patří hrad Karlštejn, Koněpruské jeskyně a okolí Srbska. Sportovní aktivity provozované v CHKO Český kras jsou zejména turistika, cykloturistika a v menší míře také horolezectví, které je koncentrováno ke Sv. Janu pod Skalou a Srbsku. Oblíbenou aktivitou v letních měsících je vodáctví, na území se nachází celkem dva Kempy. Mezi ostatní aktivity provozované na území lze také zařadit Golf Resort Karlštejn, tento projekt byl v minulosti velmi diskutován vzhledem k zásahu do krajiny při jeho budování. V současnosti tato sportovní aktivita provozovaná vyjma zimy celou sezónu a je zaměřena na úzkou klientelu (Správa CHKO Český kras, 2010).

4.1.7 Kulturní charakteristika

Významnou kulturně – edukativní památkou jsou naučné stezky, kterých je na území CHKO Český kras celkem 6.

Důležitou každoroční kulturní událostí pořádanou ve městě Beroun, jsou hrnčířské trhy, které navazují na tradici toho to řemesla již od středověku. Berounsko bylo proslulé výrobou červeně zbarvené keramiky (mesto-beroun, 2015).

Mezi významnou instituci podílející se na kulturních událostech ve městě Beroun patří Muzeum Českého krasu, kde se nachází celkem 9 stálých expozic. Mezi zajímavost patří venkovní expozice – Geopark Barrandie, která seznamuje s geologií Barrandienu. Muzeum Českého krasu kromě stálých expozic pořádá pravidelné výstavy, besedy a komentované exkurze. V letních měsících je zde například bubnování v geoparku, je to akce pro veřejnost, která je zcela zdarma (muzeum-beroun, 2010).

4.1.8 Sociální charakteristika

Okres Beroun, kam zasahuje svým územím CHKO Český kras, se řadí ve Středočeském kraji mezi pátý okres s nejnižší nezaměstnaností. Je to způsobeno blízkostí Hlavního města Prahy, které představuje pro obyvatele z okresu Beroun možnost pracovních příležitostí (ČSU, 2014).

Porodnost v 1. čtvrtletí roku 2014 v okrese Beroun mírně převyšovala mortalitu. Porodnost v rámci srovnání okresů ve Středočeském kraji k 1. 1. 2014 byla podprůměrná (ČSU, 2014).

Okres Beroun podle údajů z Českého statistického úřadu se zařazoval k 1. 1. 2014 mezi okresy s nižší kriminalitou ve srovnání s ostatními okresy ve Středočeském kraji, ale také za okres s nejnižším počtem objasněných kriminálních činů (ČSU, 2014).

Počet dopravních autonehod podle srovnání pro okres Beroun od roku 2000 do roku 2012 měl klesající tendenci. V roce 2000 bylo celkem evidováno 1724 dopravních nehod a v roce 2012 jich bylo 663. V roce 2011 bylo nově evidovaných vozidel 67 804, což oproti roku 2000, kdy bylo evidováno 47 789 vozidel, znamenalo nárůst (ČSU, 2014).

Průměrná kapacita hromadných ubytovacích zařízení v turistických oblastech České republiky činila 232 ubytovacích zařízení dle dat z ČSU (2015). Ve srovnání s ostatními turistickými oblastmi se oblast Střední Čechy – západ, kam spadají okresy Beroun, Kladno a Rakovník řadí se svými 180 ubytovacími zařízeními k celostátnímu podprůměru (ČSU, 2015).

4.2 Současný stav ochrany CHKO Český kras

4.2.1 Plán péče

Plán péče je přesně definován v §38, odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Jedná se o odborný dokument zabývající se ochranou přírody, který má za cíl zabezpečit a zlepšit stav ochrany ve zvláště chráněném území. Rozhoduje se na základě dostupných údajů o nynějším stavu a plánovaném vývoji ochrany ve zvláště chráněném území.

Agentura ochrany přírody a krajiny provádí zpracování plánů péče společně s pracovníky správy CHKO, jsou zplnomocněným orgánem od Ministerstva životního prostředí České republiky. Pomocí plánu péče jsou realizována rozhodnutí orgánů ochrany přírody, dále také slouží jako podklad pro jiné dokumenty v oblasti plánování. V rámci CHKO Český kras je plán péče zpracován na období 2010 až 2019 (Správa CHKO Český kras, 2010).

4.2.2 MZCHÚ

Na území CHKO se nachází velký počet maloplošných zvláště chráněných území, kam spadají NPR, NPP, PR, PP. Z celkové plochy CHKO je podíl MZCHÚ 22% (AOPK,2007).

Tabulka č. 3: Chráněná území

Národní přírodní rezervace	Karlštejn Koda
Národní přírodní památky	Černé rokle Klonk Kotýz Zlatý kůň
Přírodní rezervace	Karlické údolí Klapice Kobyla Kulivá hora Na Voskopě Radotínské údolí Staňkovka Tetínské skály Voškov
Přírodní památky	Hvízd'alka Krásná stráň Lom u Kozolup Syslí louky u Loděnice Špičatý vrch – Barrandovy jámy Zmrzlík

(zdroj: AOPK, 2015)

5 METODIKA

5.1 Anketní šetření

Anketní otázky byly zvoleny na základě vlastního vypracování a po konzultaci s vedoucím bakalářské práce. Finální znění bylo konzultováno v Sociologické laboratoři Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze. Cílem ankety je získání informací

a vyplnění od samotných respondentů. Anketa je předávána k vyplnění předem nezjištěnému počtu náhodně vybraných respondentů. Anketa a dotazník se liší v mnoha ohledech. Dotazníky jsou předávány respondentům organizovaně a je zajištěno jejich zpětné získání. Anketa obsahuje na rozdíl od dotazníků méně znaků a menší počet podrobných informací (Kašparová et. al., 2006).

Praktická část bakalářské práce se skládá z anketního šetření, které posloužilo k analýze veřejného mínění. Sběr ankety probíhal ve dvou fázích v terénu, ale i prostřednictvím elektronického dotazníku. Anketní šetření bylo rozděleno na terénní šetření, které probíhalo od června do srpna roku 2014, bylo při něm celkem nasbíráno 70 dotazníků. Sběr probíhal převážně v lokalitách naučných stezek Zlatý kůň, NPR Karlštejn a Svatojánský okruh. Viz příloha č. 3.

Část anketního šetření bylo realizováno pomocí elektronického dotazníku, při kterém bylo zpětně vyplněno 30 dotazníků. Elektronický dotazník byl adresován osobám, které mají vazbu k Českému krasu, ať už rodinnou nebo pracovní.

Cílem anketního šetření bylo zjistit typ návštěvníků Českého krasu, jejich preference a získat tak podněty k celkovému návrhu na rozvoj šetrného turismu k přírodě.

5.2 SWOT analýza

Celý proces analýzy zahrnuje identifikaci silných (strengths) a slabých (weaknesses) stránek, příležitostí (opportunities) a hrozeb (threats). První písmeno každého z těchto čtyř faktorů vytváří zkratku SWOT (Fine, 2009).

SWOT analýza se stala populárním nástrojem, který v sobě zahrnuje mnoho subjektivního rozhodování v každé jednotlivé fázi. SWOT analýza by měla být použita spíše jako „vodítko“ než jako přesný postup (Cadle et al., 2010).

Výsledky anketního šetření poskytly podklad pro tvorbu SWOT analýzy. SWOT analýza je komplexní metoda kvalitativního hodnocení, která má za cíl ohodnotit individuální faktory. Faktory jsou rozděleny do čtyř skupin, dělí se na vnitřní faktory, kam se řadí silné a slabé stránky a dále na vnější faktory, kam spadají příležitosti a hrozby. Výsledky SWOT analýzy poskytly informace o místech, na která je třeba zaměřit a vhodně v těchto oblastech podporovat rozvoj.

5.3 Doporučení k rozvoji turismu

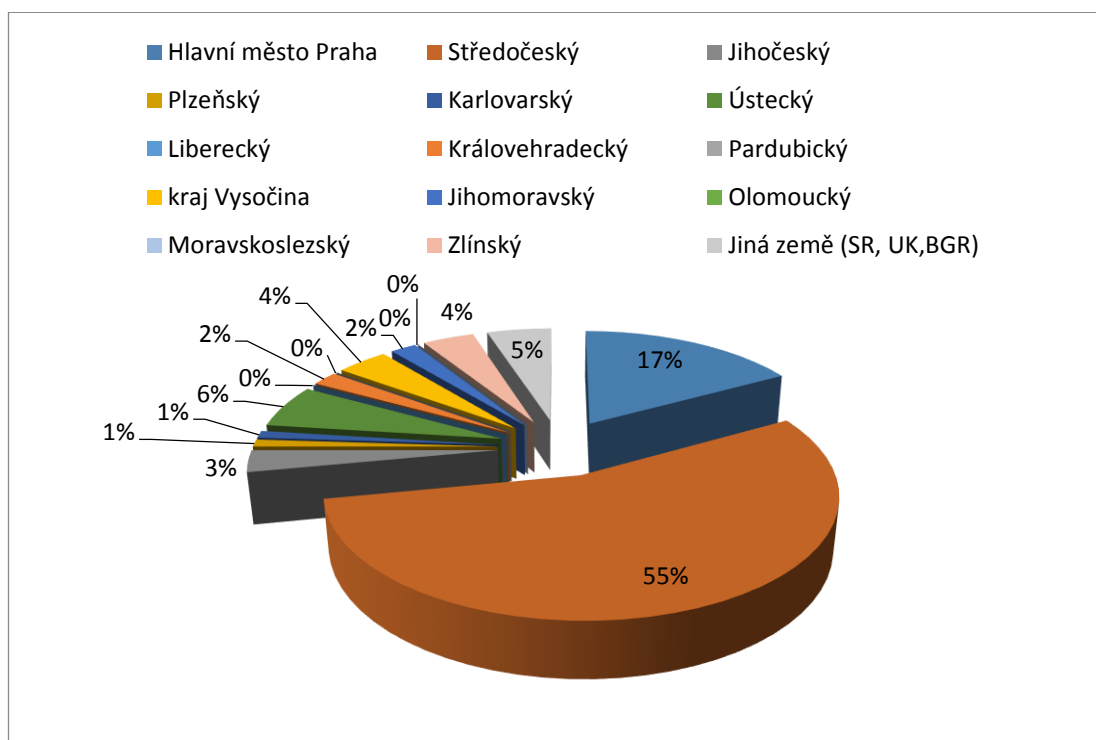
Na základě výsledků anketního šetření a SWOT analýzy byly navrženy celkem tři doporučení vhodného rozvoje turismu, které by nebyly v rozporu s ochranou přírody. Navrhovaná doporučení jsou dále popsána v kapitole číslo 6.3.

6 VÝSLEDKY

6.1 Výsledky anketního šetření

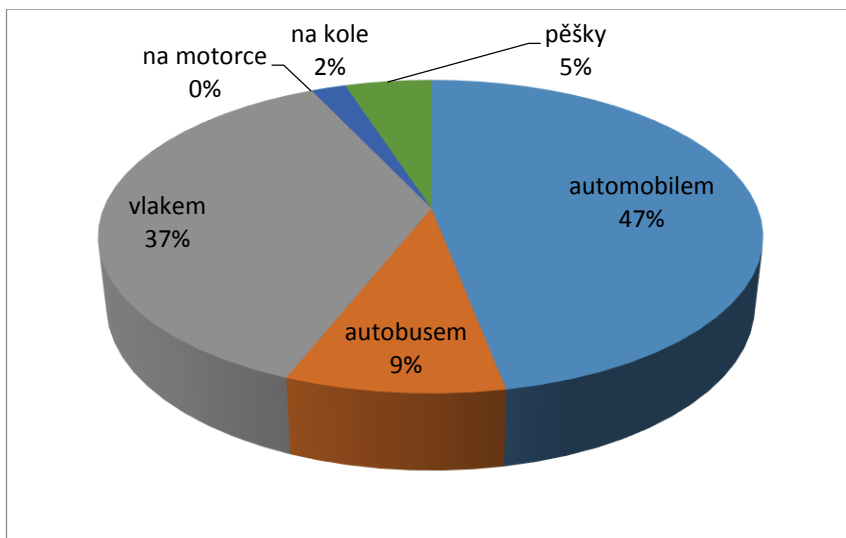
Z množství 100 dotazníků byly celkem vyhodnoceny všechny dotazníky. Pomocí elektronického dotazníku bylo nasbíráno 30 dotazníků. Celkem 70 dotazníků bylo výsledkem terénního šetření v rámci různých lokalit CHKO Český kras. Anketní šetření nebylo pro rozsah a potřeby bakalářské práce vyhodnocováno statisticky.

Dle grafu na obr. č. 7, je nejvíce návštěvníků ze Středočeského kraje (55%) následováno návštěvníky z Prahy, kteří tvoří (17%) a dále (6%) návštěvníků z Ústeckého kraje (viz graf na obr. č. 10).

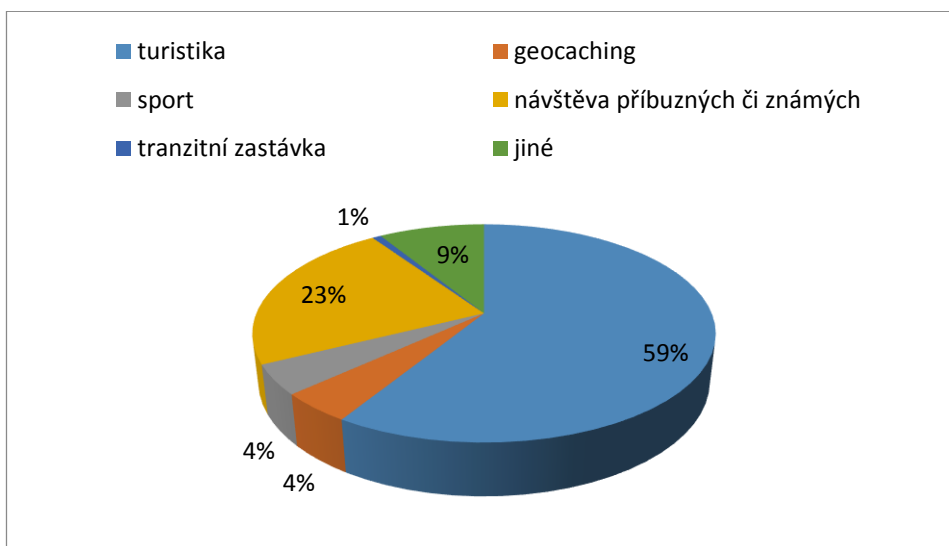
Obr. č. 7: Graf - Stratifikace návštěvníků podle místa bydliště (zdroj: vlastní šetření, 2014)

Nejvíce návštěvníků preferuje dopravu osobním automobilem (47%). Menší množství návštěvníků zvolilo jako dopravní prostředek vlak (37%). Automobilem se dopravilo (9%) návštěvníků (viz graf na obr. č. 8).

Obr. č. 8: Graf - Typizace návštěvníků podle způsobu dopravy (zdroj: vlastní šetření, 2014)

Hlavním důvodem návštěvy CHKO Český kras byla turistika (59%). Další počet uvedl jako důvod cesty návštěvu příbuzných a známých (23%). Zbytek respondentů (9%) uvedl jiný důvod (viz graf na obr. č. 9).

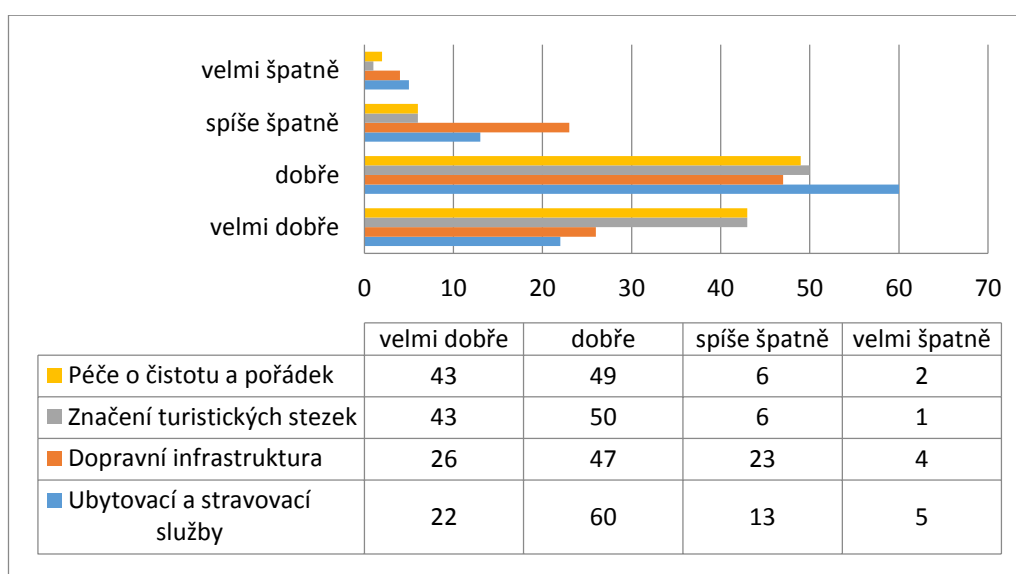
Obr. č. 9: Graf - Důvody návštěvy CHKO (zdroj: vlastní šetření, 2014)

Při hodnocení kvality ubytovacích a stravovacích služeb nejvíce respondentů uvedlo, že ji hodnotí dobře. U hodnocení dopravní infrastruktury došlo taktéž hodnocení dobře, menší počet ji hodnotil velmi dobře. Značení turistických stezek bylo ohodnoceno dobře až velmi dobře. Péči o čistotu a pořádek v CHKO hodnotili respondenti také dobře až velmi dobře (viz tabulka č. 3 a graf na obr. č. 10).

Tabulka č. 4: Hodnocení kvality služeb

	velmi dobře	dobře	spíše špatně	velmi špatně
Ubytovací a stravovací služby	22	60	13	5
Dopravní infrastruktura	26	47	23	4
Značení turistických stezek	43	50	6	1
Péče o čistotu a pořádek	43	49	6	2

(zdroj: vlastní šetření, 2014)

Obr. č. 10: Graf - Hodnocení kvality poskytovaných služeb (zdroj: vlastní šetření, 2014)

Většina respondentů uvedla, že hodnotí velmi pozitivně zachovalý stav přírody a péči o ni. Také velmi kladně hodnotí kvalitu ovzduší v lokalitě CHKO Český kras. Mezi negativní body respondenti zařadili příliš krátkou otevírací dobu, nepřiměřenou cenu služeb a také velkou koncentraci turistů zejména okolo Karlštejna.

V závěrečné otázce zdali mají v plánu CHKO Český kras znovu navštívit, uvedlo 90 % respondentů ano.

Kompletní výsledky dotazníku viz Příloha č. 2.

6.2 SWOT analýza

SWOT analýza navazuje na výsledky, které poskytlo anketní šetření a na vlastní subjektivní hodnocení stavu v CHKO na základě terénního šetření. Cílem SWOT analýzy je subjektivní zhodnocení CHKO Český kras ve vztahu k ochraně přírody, dopravní infrastruktury a sociálně – kulturní povaze.

Tabulka č. 5: SWOT analýza

VNITŘNÍ PŮVOD	<p>SILNÉ STRÁNKY (strenghts)</p> <ul style="list-style-type: none"> • historické památky, • spojení s hl. městem Praha, • významná geologická lokalita – Geopark Joachima Barranda, • aktivní přístup Muzea Českého krasu ve vytváření programů pro veřejnost, • kvalitní značení naučných stezek, • pestrá nabídka ubytovacích a restauračních služby, • vyhovující vlakové spojení, • Golf Resort Karlštejn – podpora sportovního turismu • vhodné podmínky pro cykloturistiku. 	<p>SLABÉ STRÁNKY (weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná kvalifikace zaměstnanců v cestovním ruchu, • turistická aktivita převážně v letních měsících, • špatný stav silniční infrastruktury, • absence většího počtu informačních center, • nedostatečná ochrana historických budov, • koncentrace turistů v nejvíce navštěvovaných lokalitách – nedostatečné využití potenciálu území.
----------------------	---	--

Tabulka č. 5: SWOT analýza - pokračování

VNĚJŠÍ PŮVOD	<p>PŘÍLEŽITOSTI (opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj hipoturistiky – na základě blízkosti farem v okolí Českého krasu, • budování cyklostezek a turistických tras, • dopravní spojení s hl. městem Praha, • spolupráce v rámci regionu středních Čech, • využití cyklobusů, • využití mobilních aplikací pro turismus. 	<p>HROZBY (threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • masový turismus v místech s největší koncentrací turistů, • narušení krajiny zástavbou, • znečištění prostředí vlivem dopravní infrastruktury v okolí Berouna, • znečištění ovzduší v okolí Berouna • rozšiřování zastavěného území na úkor orné půdy, • nedostatek finančních prostředků na investice do zlepšení dopravní infrastruktury.
---------------------	--	---

(zdroj: vlastní šetření, 2014)

6.2.1 Komentář k SWOT analýze

Do silných stránek území (viz tabulka č. 5) lze zařadit zachovalou přírodu, která je dominantou celé CHKO Český kras.

V souvislosti se zachovalou přírodou nám území poskytuje také kvalitní ovzduší.

Mezi další silné stránky patří různorodost aktivit na území CHKO, ať už je to turistika, cykloturistika nebo vodácká stezka. Dalšími důležitými složkami kvality služeb jsou ubytovací a stravovací zařízení, které poskytují širokou škálu služeb.

Špatný stav infrastruktury je dlouhodobým problémem se kterým se potýká nejenom území CHKO. Primárním problémem je stav silnic III. třídy, které mají mnohdy nevyhovující povrch.

Jako další problém v dopravní infrastruktuře se jeví doprava v městě Beroun, která je nevhodně řešena přes centrum města, které je zatíženo dopravou.

Jedním z dalších problémů je nedostatečné využití území, kdy je turismus směřován do hlavních center, přičemž zůstává velké množství neobjevených a nevyužitých částí CHKO. Slabé stránky jsou vyjmenovány v tabulce č. 5.

Mezi příležitostmi, které jsou zmíněny v tabulce č. 5, náleží rozvoj turistiky v místech CHKO, kde není primárně soustředěn turismus, ať už rozvoj hipoturistiky, cyklostezek nebo turistických stezek. Spolupráce s hlavním městem Prahou přináší také velkou příležitost nejenom v příměstském turismu, ale i v samotných zahraničních turistech.

Hlavní hrozbou pro území je rozvoj masového turismu, který by mohl vést nejenom ke zvýšené dopravní zátěži, ale i k narušení krajiny. Vlivem zvýšené dopravní zátěže se zvyšuje riziko znečištění, hluku a imisí. Rozšiřování zastavěného území je další podstatná hrozba. Dopady jsou nejenom estetického charakteru, ale i environmentálního. Hrozby území viz podle tabulky č. 5.

6.3 NÁVRHY DOPORUČENÍ

6.3.1 Podpora alternativních druhů turismu

Na území CHKO Český kras se v současné době nenachází žádná hipostezka, avšak na území se nachází velké množství jízdáren a koňských rančů. Vybudování hipostezky by přispělo nejenom k navýšení turistů a povědomí o lokalitě, ale také finanční přínos pro majitele stáje či ranče, ale i pro okolní ubytovací a stravovací zařízení. Blízkost hipostezky by umožňovala pro majitele nové možnosti v rámci poskytovaných služeb například rozšíření své nabídky o zážitkové víkendy. Další výhodou by byla možnost získat v rámci dotační politiky Ministerstva zemědělství dotaci na program pro podporu rozvoje jezdeckého sportu, péče o koně a hipoterapie pro nestátní neziskové organizace (eagri, 2015). V současné době zažíváme „boom“ šetrného přístupu k životnímu prostředí, který se dotýká i turismu. Stále více se projevuje zájem o alternativní turismus, jako jsou agroturistika, ekoturistika a hipoturistika. Jedna z výhod tohoto alternativního druhu turismu je, že není téměř limitován věkem. V jižní části, okolo Zadní Třebáně, která není tak masivně navštěvovaná by stálo za zvážení vybudování hipostezky. Obec Zadní Třebáň je situována u řeky Berounky na jejím katastrálním území se nachází vodácké kempy. Jedná se o místo, které je navštěvováno hlavně v letních měsících. Vybudování hipostezky by vyrovnalo bilanci v počtu turistů mezi letními měsíci a zbytkem roku.

6.3.2 Využití QR kódů

QR kódy v současné době představují vhodnou variantu rozvoje turismu ve spojení s rozvíjejícími se technologiemi. Jejich využití je široké, dají se aplikovat nejen na informační tabule naučných stezek, ale v podstatě všude. V současné době se QR kódy nachází na informačních tabulích na naučné stezce Zlatý kůň. Do budoucna by bylo vhodné je použít i na zbývajících naučných stezkách.

Nejvíce vhodná naučná stezka je NPR Karlštejn, kde se nachází 20 informačních tabulí a samotná stezka je dlouhá 11 km.

Naučná stezka NPR Karlštejn je vzhledem ke své délce a náročnosti terénu obtížnější pro absolvování, proto zavedení QR kódů by mohlo zlepšit komfort pohybu turistů po této stezce a umožnit jim lepší a efektivnější práci s informacemi. Viz obrázek č. 13. ve fotografe z anketního šetření v příloze č.3.

6.3.3 Zapojení správy CHKO

Správa CHKO Český kras se pravidelně každý rok snaží zapojovat do akcí, kdy pořádá vybrané komentované exkurze pro veřejnost. K lepšímu zapojení správy s veřejností by bylo vhodné pořádat více exkurzí nejen pro základní a střední školy, ale i pro mateřské školy a širokou veřejnost. Seznamovat nejenom s odbornými tématy, které jsou vhodné zejména pro sekundární vzdělávání. Také by bylo vhodné pořádat exkurze či přednášky pro předškolní vzdělávání s cílem upozornit na význam ochrany přírody, chování člověka k přírodě jako nenahraditelného zdroji. Jedním z problémů pořádání akcí od správy CHKO je informační omezení. Správa CHKO o svých akcích informuje prostřednictvím svých webových stránek. Pro mnoho starších spoluobčanů je problém pracovat s elektronickými zařízeními a internetem, proto je tato věková skupina do jisté míry omezena. Bylo by vhodné o pořádaných akcích informovat prostřednictvím obecních vývěsek, místním rozhlasem či regionálním deníkem. Informovat o pořádaných akcích by mohla i informační centra, ale vzhledem k absenci většího počtu informačních center je mnoho občanů omezeno vzdáleností či frekvencí dopravního spojení. V současné době splňuje tyto podmínky Muzeum Českého krasu v Berouně, které informuje o svých aktivitách nejenom prostřednictvím webových stránek, ale i v regionálním deníku.

7 DISKUZE

Středočeský kraj dle (ČSÚ, 2014) v prvním čtvrtletí v roce 2014 navštívilo 137 918 návštěvníků. Z celkového počtu návštěvníků České republiky se Středočeský kraj podílel 5 %. Oproti roku 2013 byl zaznamenán nárůst návštěvníků.

Jak uvádí SWOT analýza turismu zpracována v rámci programu rozvoje cestovního ruchu (2007) ve Středočeském kraji: Český kras má největší potenciál turistů, z tuzemska konkrétně z Hlavního města Prahy. Tento údaj odpovídá výsledkům anketního šetření, kde bylo zaznamenáno nejvíce návštěv z Hlavního města Prahy. Tvrzení dokládá důležitost příměstského turismu, který je realizován v blízkosti velkých aglomerací. Charakteristikou takového typu turismu je dobré dopravní spojení mezi místem realizace a aglomerací. Spojené hlavního města s CHKO splňuje tyto podmínky, nachází se zde velmi kvalitní vlakové spojení.

Ačkoliv příměstský turismus může přinášet na první pohled řadu pozitiv, tak i takové to propojení s velkým městem může přinášet negativa. Návštěvníci pro blízké spojení preferují spíše kratší pobyt, kdy často nevyužívají ubytovacích a restauračních zařízení.

Nízký počet zahraničních turistů, který byl zaznamenán i v anketním šetření lze vysvětlit nízkou konkurencí schopností CHKO Český kras. Jak bylo uvedeno ve SWOT analýze mezi slabými stránkami velkým problémem se jeví nedostatečná kvalifikace pracovníků v turismu, zejména jazyková bariéra.

Počet návštěvníků CHKO Český kras by mohl být navýšen užší spoluprací s Hlavním městem Prahou. Organizováním tzv. zážitkových víkendů, které by byly orientovány na vybrané sociální skupiny. Návrhem na vybudování hipostezky, která by naplňovala podmínky šetrného turismu.

Plán péče CHKO Český kras (2010) si klade za cíl více koordinovat spolupráci s obcemi a soukromými subjekty při budování cykloturistických a turistických tras a zároveň usměrnění návštěvníků v jejich chování na turistických trasách.

S plánem péče v tomto bodě víceméně souhlasím. Považuji za důležité vytvořit bariéry pro neukázněné turisty, kteří se pohybují na exponovaných místech CHKO a jsou často tvůrci odpadu.

Souhlasím s větší mírou spolupráce mezi samosprávou a soukromými subjekty. Například spolupráce při vytvoření hipostezky zmiňované v kapitole 6.3.1, může vést ku prospěchu všech zúčastněných stran. Soukromý subjekt může rozšířit nabídku nabízených služeb a zaměřit se na službu, které v tomto regionu chybí. Jeho činnost ovlivňuje další soukromé subjekty, které z této externality mají prospěch. Pro státní správu přináší činnost soukromého subjektu navýšení pracovních pozic, snížení nezaměstnanosti a lepší propagaci regionu. Pro spolupráci by bylo vhodné využít fond, který poskytuje Středočeský kraj na podporu malého a středního podnikání nebo Středočeský fond cestovního ruchu.

Slabina CHKO Český kras je nedostatečné využití potenciálu území, kdy je propagováno pár turistických cílů, přestože toto území skýtá velké množství možností zejména pro tuzemské návštěvníky. Je třeba se přizpůsobit požadavkům plynoucích z programu rozvoje cestovního ruchu (2007) ve Středočeském kraji a novým trendům, ale zároveň se snažit o zachování udržitelného turismu.

8 ZÁVĚR

Bakalářská práce si kladla za cíl analyzovat stav turismu v CHKO Český kras s ohledem na ochranu přírody a krajiny a také poskytnout návrhy šetrného rozvoje. Z hlediska práce byly definovány a popsány termíny turismus, ochrana přírody a krajiny, CHKO a informace v turismu. Dalším cílem v teoretické části bylo popsat chráněnou krajinnou oblast včetně jejích aspektů. Všechny tyto dílčí cíle teoretické části se podílely na utváření praktické části.

V praktické části bylo řešeno anketní šetření, kterého se zúčastnilo 100 respondentů. Anketní šetření probíhalo ve dvou fázích – v terénu a přes internetový dotazník. Dle odpovědí na kvalitu poskytovaných služeb, dopravní infrastrukturu, péči o pořádek a čistotu bylo zjištěno, že návštěvníci jsou spokojeni.

Výsledkem anketního šetření vyplynulo, že celých 90 % oslovených respondentů rádo v budoucnu navštíví znovu CHKO Český kras.

Dalším výsledkem praktické části je SWOT analýza ve které byly definovány silné a slabé stránky, ale také příležitosti a hrozby pro CHKO Český kras. Ze SWOT analýzy vyplynula jako nejsilnější stránka území zachovalá příroda a kvalita ovzduší, které byly i v anketním šetření zmíněny od respondentů jako atraktivní položky. Jako slabou stránku bych označila nedostatečné využití potenciálu území, kdy je turismus soustředěn pouze do vybraných lokalit. Se slabou stránkou souvisí i příležitosti, kde bych preferovala návrh nové hipostezky a naučných stezek. Největší hrozba pro CHKO je masový turismus.

Z výsledků práce lze jednoznačně říci, že by bylo vhodné podporovat alternativní druhy turismu například realizovat návrh hipostezky. Snažit se více prohloubit příměstskou spolupráci s Hlavním městem Praha.

Věřím, že výsledky této práce mohou být inspirací a nápomocí pro správu CHKO Český kras, ale i pro soukromé subjekty, které na tomto území podnikají v oblasti turismu.

9 SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

- **AOPK, 2007:** Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český kras. *Agentura ochrany přírody a krajiny České Republiky. Karlštejn*, online: <http://ceskykras.ochranaprirody.cz/res/data/096/013628.pdf?seek=1>, cit. 15. 11. 2014.
- **AOPK, 2008:** Rozbory Chráněné krajinné oblasti Český kras. *Agentura ochrany přírody a krajiny České Republiky. Karlštejn*, online: <http://ceskykras.ochranaprirody.cz/res/data/096/013611.pdf?seek=1>, cit. 16. 11. 2014.
- **BUHALIS D., 2003:** Etourism. *Financial Times Prentice Hall. Harlow, 376 str.*
- **CADLE J., PAUL D. et. TURNER P., 2010:** Business Analysis Technique, 72 Essential Tools for Success. *BCS The Chartered Institute for IT, Swinden UK, 255 str.*
- **CEBALLOS-LASCURÁN H., 1996:** Tourism, ecotourism, and protected areas: the state of nature-based tourism around the world and guidelines for its development. *IUCN, Cambridge, 301 str.*
- **COOPER CH., FLETCHER J., GILBERT D., FYALL A., WANHILL S., 2006:** **Tourism:** Principles and Practice (3rd Edition). *Financial Times Prentice Hall, Upper Saddle River NJ, 840 str.*
- **CULEK M., 1996:** Biogeografické členění České republiky. *Enigma, Praha, 244 str.*
- **ČERTÍK M., 2001:** CESTOVNÍ RUCH- VÝVOJ, ORGANIZACE A ŘÍZENÍ. *OFF, s.r.o., Praha, 352 str.*
- **EU, 2009:** Evropská agentura pro životní prostředí: kdo jsme, co děláme, jak to děláme. *EUR-OP, Lucemburk, 6 str.*
- **FARSKÝ M., HÁJEK M., HYRŠLOVÁ M., PULKRAB K., Ritschelová I., TOŠOVSKÁ E. et VÁVRA J., 2006:** Politika životního prostředí: vybrané kapitoly. Vyd. 1. *Univerzita J.E. Purkyně, Ústí nad Labem, 232 str.*

- **FINE G. L., 2009:**The SWOT Analysis Using your Strength to overcome Weaknesses, Using Opportunities to overcome Threats, *BookSurge, New York, 78 str.*
- **FORET M., 2001:** Jak rozvíjet cestovní ruch, *Grada Pub., Praha, 43 str.*
- **FRIEDL K., 1991:** Chráněná území v České republice. Vyd.1. *Ministerstvo životního prostředí, Praha, 274 str.*
- **HUDMAN L. E. et JACKSON R. H., 2003:** Geography of Travel. *Thomson/Delmar Learning, Clifton Park NY, 534 str.*
- **INDROVÁ J., HOUŠKA P. et PETRŮ Z., 2011:** Kvalita ve službách cestovního ruchu. Vyd.1. *Oeconomica, Praha, 170 str.*
- **JORDAN A., 2012:** Environmental Policy in the European Union. ACTORS, INSTITUTIONS AND PROCESSES. *Taylor and Francis, London, 384 str.*
- **KAŠPAROVÁ E., NOVÝ I., SURYNEK A., ŠINDELÁŘOVÁ H., 2006:** Sociologie pro ekonomy a manažery. *Grada Publishing, Praha, 288 str.*
- **KAŽMIERSKI T., 2002:** Udržitelný rozvoj cestovního ruchu na území Českého krasu. - *Agentura Koniklec, Karlštejn, 23 str.*
- **MOUCHA P., 2002:** HISTORIE OCHRANY PŘÍRODY V ČESKÉM KRASU. IN: PONDĚLÍČEK M. (eds). : CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ČESKÝ KRAS VČERA A DNES. Vyd.1. *Sdružení Přátelé Českého krasu, Karlštejn, 13-16.*
- **MOUREK D., 2002:** Cestovní ruch a životní prostředí, Sborník „K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek“, *Univerzita Karlova v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí, Praha, svazek III, 263 str.*
- **MŽP, 2010:** NÁRODNÍ PARKY A CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI V ČR. Vyd.2. *MŽP. Praha, 71 str.*
- **PÁSKOVÁ M., 2008:** Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. *GAUDEAMUS Univerzita Hradec Králové, Hrade Králové, 298 str.*
- **SÁDLO J., 2002:** FLÓRA A VEGETACE. (eds). : CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ČESKÝ KRAS VČERA A DNES. Vyd.1. *Sdružení Přátelé Českého krasu, Karlštejn, 31-37.*

- **SPRÁVA CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI ČESKÝ KRAS, 2010:** Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Český kras na období 2010-2019. *Agentura ochrany přírody a krajiny, Karlštejn, 61 str.*
- **ŠVIHLA V., 2002:** LESY V CHKO ČESKÝ KRAS. (eds). : CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ČESKÝ KRAS VČERA A DNES. Vyd.1. *Sdružení Přátelé Českého krasu, Karlštejn, 57-60.*
- **THEOBALD W. F, 2004:** Global tourism. 3rd ed. *Butterworth-Heinemann. Maryland Heights, 561 str.*
- **WALL G. et. MATHIESON A., 2006:** Tourism: change, impacts, and opportunities. 2nd ed. *Pearson Prentice Hall, New York, 412 str.*
- **ZELENKA J., CHYLÍKOVÁ I. et NUNVÁŘ J., 2002:** Informační a komunikační technologie v cestovním ruchu Vyd.1. *Gaudeamus, Hradec Králové, 254 str.*
- **ZELENKA J. et Kysela J. 2013:** Informační a komunikační technologie v cestovním ruchu. Vyd.4. *Gaudeamus, Hradec Králové, 289 str.*
- **ŽÁK K., MAJER M. et. CÍLEK V. 2014:** ČESKÝ KRAS KLÍČ K ČESKÉ KRAJINĚ, Skály voda a čas. *Academia, Praha, 273 str.*

- **ZÁKON č. 114/1992 Sb.,** o ochraně přírody a krajiny
- **ZÁKON č. 17/1992 Sb.,** o životním prostředí, v znění pozdějších předpisů.

9.1 OSTATNÍ ZDROJE

- **AOPK, 2015:** *Chráněná území*, online: <http://ceskykras.ochranaprirody.cz/ochrana-prirody/chranena-uzemi/>, cit. 15. 3. 2015.
- **AOPK ČR, 2014:** *Obecná ochrana přírody a krajiny*, online: <http://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/>, cit. 21. 10. 2014.
- **AOPK ČR, 2014:** *Územní ochrana*, online: <http://www.ochranaprirody.cz/uzemni-ochrana/>, cit. 15. 10. 2014.
- **BARRANDIEN, 2011:** *Záměr vyhlášení geoparku na území Barrandienu v otázkách a odpovědích*, online: http://www.barrandien.cz/data/obsah/2013-07/Koniklec_barrandien_A3_web.pdf, cit. 12. 3. 2015.
- **CITADELLA, 2014:** *Historie ochrany přírody a krajiny v České republice*, online: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=historie_ochrany&site=zakladni_udaje_cz, cit. 21. 10. 2014.
- **CONSILIUM. EUROPA, 2014:** *Environment Council*, online: <http://www.consilium.europa.eu/policiesold/council-configurations/environment?lang=cs>, cit. 21. 10. 2014.
- **ČSU, 2014:** *Charakteristika okresu Beroun*, online: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_beroun, cit. 12. 3. 2015.
- **ČSU, 2014:** *Kriminalita ve Středočeském kraji a jeho okresech v 1. čtvrtletí 2014*, online: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/04002D4667/\\$File/33011114q1p1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/04002D4667/$File/33011114q1p1.pdf), cit. 12. 3. 2015.
- **ČSU, 2014:** *Mezi okresní srovnání vybraných ukazatelů ve Středočeském kraji*, online: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/04002D465C/\\$File/33011114q1c1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/04002D465C/$File/33011114q1c1.pdf), cit. 12. 3. 2015.

- **ČSU, 2014:** *Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji za 1. čtvrtletí 2014*, online:
http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/navstevnost_hromadnych_ubytovacich_zarizeni_ve_stredoceskem_kraji_za_1_civrtleti_2014, cit. 21. 12. 2014.
- **ČSU, 2015:** *Statistická ročenka Středočeského kraje*, online:
http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/krajkapitola/330110-14-r_2014-16, cit. 15. 3. 2015.
- **ČSU, 2014:** *Vývoj vybraných ukazatelů v okrese BEROUN v letech 2000 – 2012*, online:
http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelu_v_okrese_beroun, cit. 15. 3. 2015.
- **EAGRI, 2015:** Hlavní oblasti dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2015, online:
<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-nestatnim-neziskovym-organizacim/>, cit. 18. 3. 2015.
- **EC.EUROPA. EU, 2014:** *Nature & Biodiversity*, online:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm, cit. 21. 10. 2014.
- **MESTO-BEROUN, 2015:** *Trhy*, online:
<http://www.mesto-beroun.cz/obcan/kultura/trhy/>, cit. 14. 3. 2015.
- **MUZEUM-BEROUN, 2010:** *Stálé expozice a výstavy*, online: <http://muzeum-beroun.cz/category/clanky/stale-expozice/>, cit. 18. 3. 2015.
- **MZČR, 2010:** *Evropský parlament*, online:
http://www.mzcr.cz/Unie/obsah/evropsky-parlament_3100_8.html, cit. 21. 10. 2014.
- **NATURE, 2005:** *Evropský význ. lokality*, online:
<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805>, cit. 21. 10. 2014.
- **NATURE, 2005:** *Ptačí oblasti*, online:
<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1804>, cit. 21. 10. 2014.
- **QRTURISTIKA, 2013:** *Co jsou QR kódy?*, online:
<http://qrturistika.cz/2013/co-jsou-qr-kody/>, cit. 27. 10. 2014.

- **STŘEDOČESKÝ KRAJ, 2007:** *Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji*, online:
<https://www.kr-stredocesky.cz/web/regionalni-rozvoj/program-rozvoje-cestovniho-ruchu>, cit. 12. 3. 2015.
- **ZELENKA J., PECHANEC V., BUREŠ V., ČECH P. et PONCE D., 2008:** *e-tourism v oblasti cestovního ruchu*, online:
http://www.mmr.cz/getmedia/a724028c-5ad8-4ea3-ae45-c6fb8440ef19/GetFile13_1.pdf, cit. 27. 10. 2014.

10 SEZNAM OBRÁZKŮ

- **Obrázek. č. 1:** Mapa evropsky významných lokalit v České republice (<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1805>)
- **Obrázek č. 2:** Mapa ptačích oblastí v České republice (<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=1804>)
- **Obrázek č. 3:** Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice (<http://www.cittadella.cz/europarc/index.php>)
- **Obrázek č. 4:** Český kras má nové logo (<http://www.font.cz/logo/cesky-kras-ma-nove-logo-proc.html>)
- **Obrázek č. 5:** Barrandiensko-tepelská oblast - bohemikum
- **Obrázek č. 6:** včelník rakouský, jeřáb krasový (<http://botany.cz/cs/dracocephalum-austriacum>), (<http://botany.cz/cs/sorbus-eximia/>)
- **Obrázek. č. 7:** Graf - Stratifikace návštěvníků podle místa bydliště
- **Obrázek. č. 8:** Graf - Typizace návštěvníků podle způsobu dopravy
- **Obrázek. č. 9:** Graf - Důvody návštěvy CHKO
- **Obrázek č. 10:** Graf - Hodnocení kvality poskytovaných služeb

11 SEZNAM TABULEK

- **Tabulka č. 1:** Negativní vliv turismu na životní prostředí
- **Tabulka č. 2:** Faktory při výběru služeb
- **Tabulka č. 3:** Chráněná území
- **Tabulka č. 4:** Hodnocení kvality služeb
- **Tabulka č. 5:** SWOT analýza

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – anketní šetření

Vážení respondenti,

tento dotazník byl vytvořen pro účely bakalářské práce- „ **Analýza vlivu cestovního ruchu a turismu na území CHKO Český kras z hlediska ochrany přírody a krajiny a návrhy šetrného rozvoje**“. Zpracován v rámci České zemědělské univerzity v Praze.

Dotazník je zcela anonymní a slouží výhradně pro studijní účely. Účastníkům průzkumu velice **děkuji za spolupráci**. Tento dotazník je určen výhradně pro návštěvníky Českého krasu!

Otázky zakroužkujte, pokud nebude uvedeno jinak.

1. pohlaví	2. věk	3. vzdělání
Muž	do 26 let	Základní
Žena	27-40 let	Vyučen/Vyučena
	41-50 let	SOS s maturitou
	51-64 let	Střední s maturitou
	65 a více let	Vyšší odborná škola
		VŠ

4. Z jakého kraje pocházíte?

- ČR -kraj:.....
- jiný stát - který:.....

5. Na základě dle jakých informací jste se rozhodli navštívit CHKO Český kras? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.

- z turistických průvodců,
- propagační a informační materiály z regionů ČR,
- propagační materiály ČR,
- z médií,
- z internetu (webové stránky CHKO, turistické portály),
- od známých či příbuzných,
- z jiných zdrojů

6. Už jste někdy CHKO Český kras v minulosti navštívili?

- Ne-toto je moje první návštěva,
- Ano-už 1-3 krát,
- Ano-už vícekrát

7. **Jakým dopravním prostředkem jste se dopravili?**

- automobilem,
- autobusem,
- vlakem,
- na motorce,
- na kole,
- pěšky

8. **Jaký je účel návštěvy CHKO Český kras? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.**

- turistika,
- geocaching,
- sport,
- návštěva příbuzných, známých,
- tranzitní zastávka,
- jiný

9. **Navštívili jste některé z těchto míst? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.**

- hrad Karlštejn,
- Koněpruské jeskyně,
- Bubovické vodopády,
- Solvayovy lomy,
- vyhlídka Svatý Jan pod Skalou,
- Tetín,**
- hrádek Karlík,**
- Muzeum Českého krasu v Berouně
- vrch Bacín

10. **Využili jste v rámci návštěvy Českého krasu aplikaci dohaje.cz?**

- Ano
- Ne

V následující tabulce ohodnoťte každou otázku dle svého úsudku.

	velmi dobře	spíše dobře	spíše špatně	velmi špatně
11. Ubytovací a stravovací služby	1	2	3	4
12. Dopravní infrastruktura	1	2	3	4
13. Značení turistických stezek	1	2	3	4
14. Péče o čistotu a pořádek	1	2	3	4

15. Co na vás v Českém krasu nejvíce zapůsobilo/ nejvíce vadilo? (max. 2 položky)

16. Máte v plánu CHKO Český kras navštívit v budoucnu znovu?

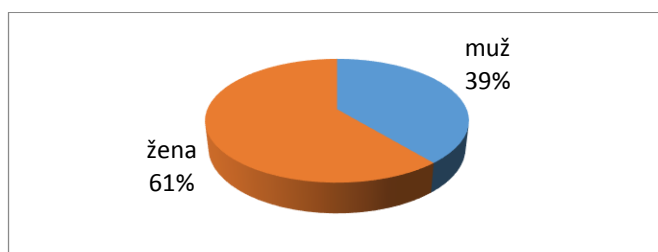
PŘÍLOHY

Příloha č. 2 – vyhodnocení anketního šetření

Zakroužkujte, pokud nebude uvedeno jinak

1. Pohlaví

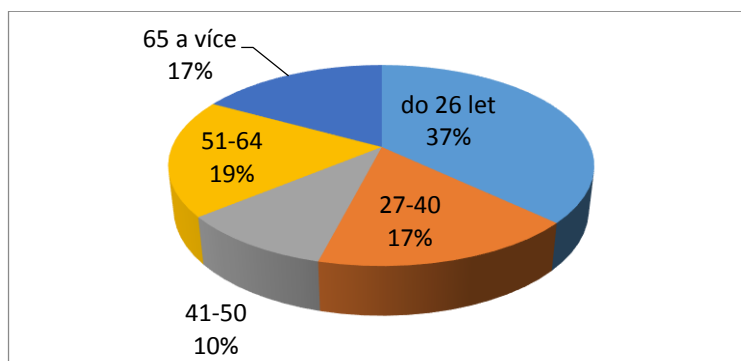
1.	pohlaví		
	Muž	39	39%
	Žena	61	61%

Zakroužkujte, pokud nebude uvedeno jinak

2. Věk

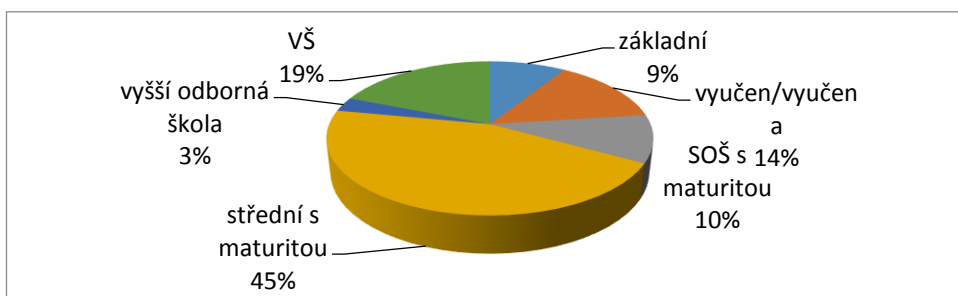
2.	věk		
	do 26 let	37	37%
	27-40 let	17	17%
	41-50 let	10	10%
	51-64 let	19	19%
	65 a více let	17	17%

Zakroužkujte, pokud nebude uvedeno jinak

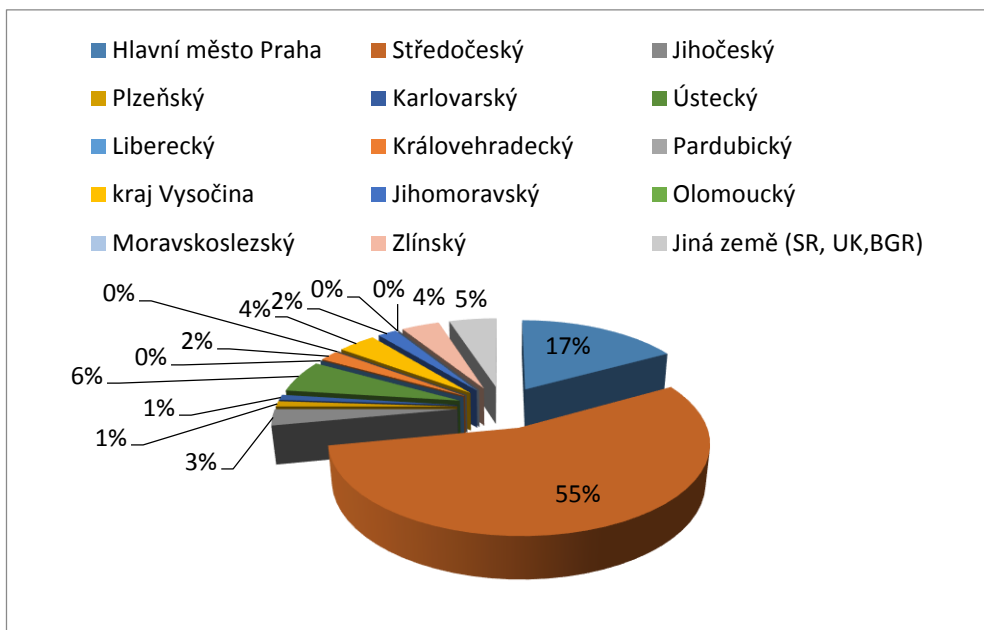
3. Vzdělání

3. vzdělání		
Základní	9	9%
Vyučen/Vyučena	14	14%
SOŠ s maturitou	10	10%
Střední s maturitou	45	45%
Vyšší odborná škola	5	5%
VŠ	19	19%

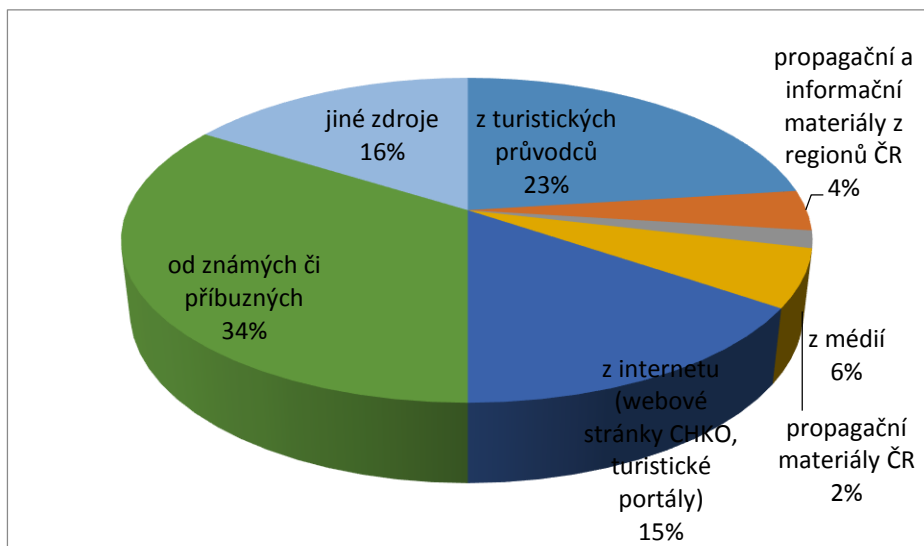
4. Z jakého kraje pocházíte?

Hlavní město Praha	17	17%
Středočeský	55	55%
Jihočeský	3	3%
Plzeňský	1	1%
Karlovarský	1	1%
Ústecký	6	6%
Liberecký	-	-
Královehradecký	2	2%
Pardubický	-	-
kraj Vysočina	4	4%
Jihomoravský	2	2%
Olomoucký	-	-
Moravskoslezský	-	-
Zlínský	4	4%
Jiná země (SR, UK, BGR)	5	5%

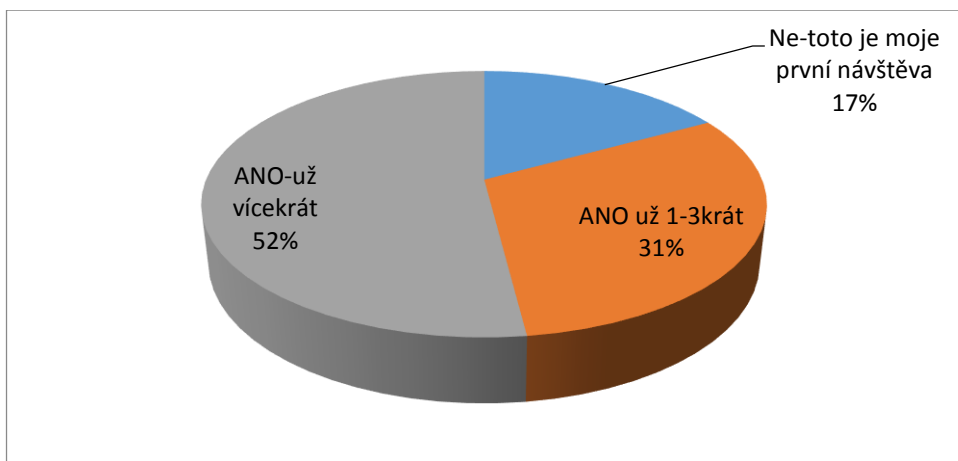
5. Na základě dle jakých informací jste se rozhodli navštívit CHKO Český kras? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.

z turistických průvodců	40	23%
propagační a informační materiály z regionů ČR	7	4%
propagační materiály ČR	3	2%
z médií	10	6%
z internetu (webové stránky CHKO, turistické portály)	27	15%
od známých či příbuzných	59	34%
jiné zdroje	28	16%

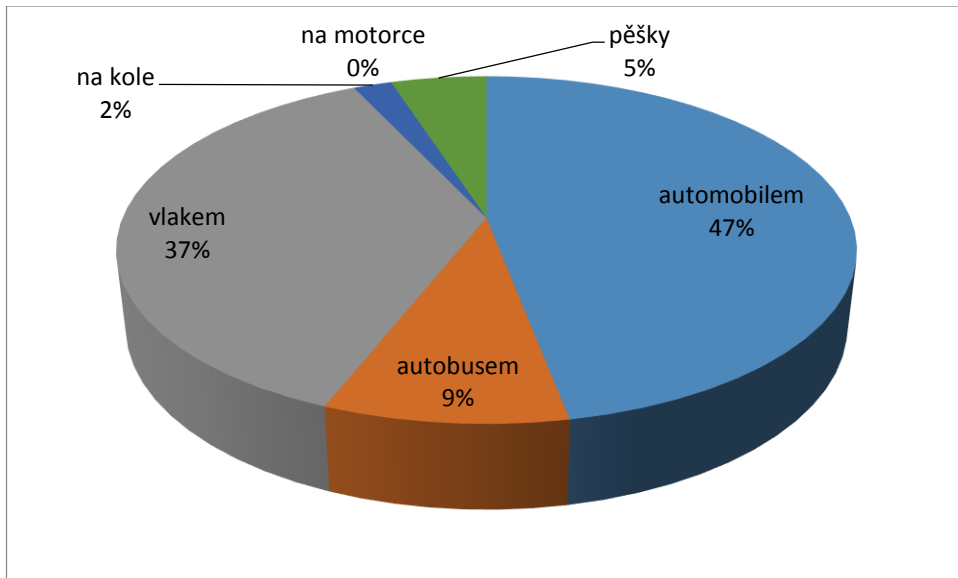
6. Už jste někdy CHKO Český kras v minulosti navštívili?

Ne-toto je moje první návštěva	17	17%
ANO už 1-3krát	31	31%
ANO-už vícekrát	52	52%

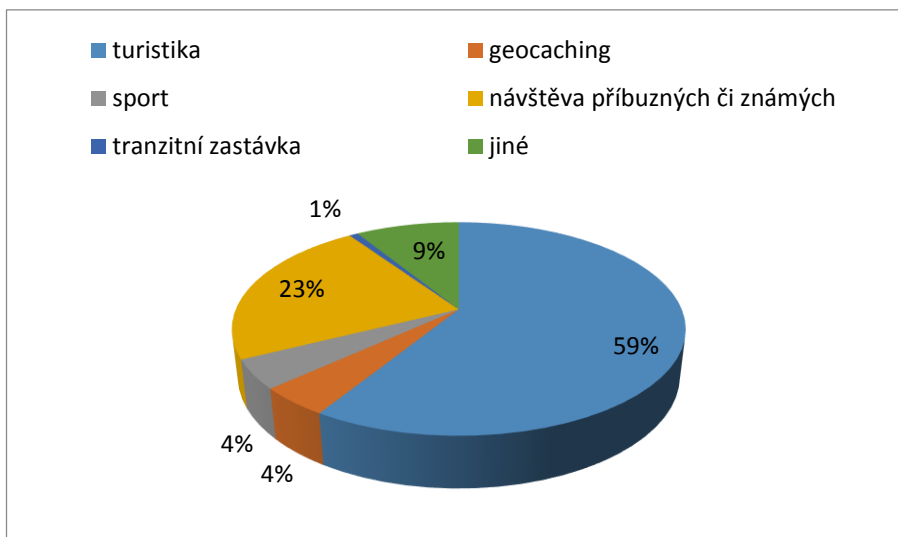
7. Jakým dopravním prostředkem jste se dopravili?

automobilem	47	47%
autobusem	9	9%
vlakem	37	37%
na motorce	-	-
na kole	2	2%
pěšky	5	5%

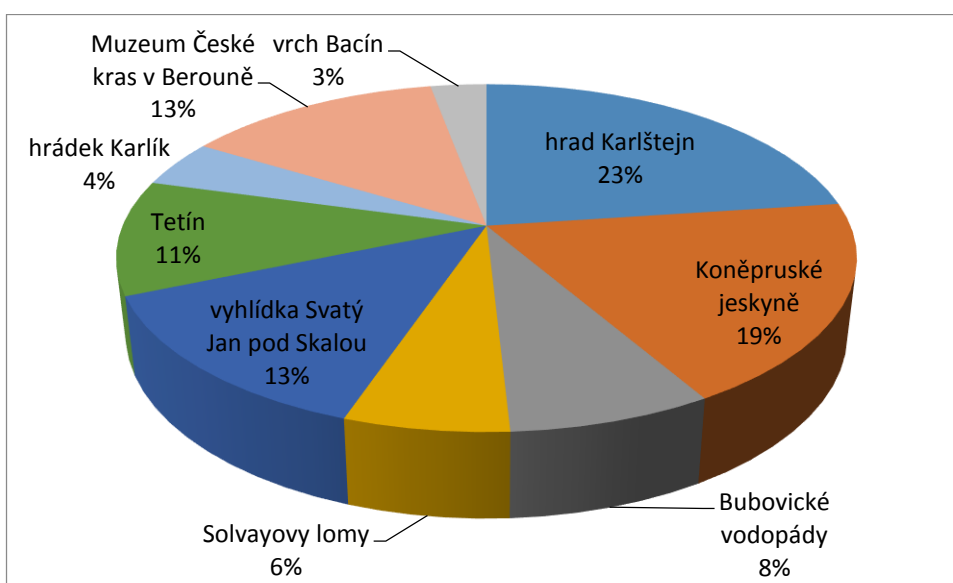
8. Jaký je účel návštěvy CHKO Český kras? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.

turistika	80	59%
geocaching	6	4%
sport	6	4%
návštěva příbuzných či známých	31	23%
tranzitní zastávka	1	1%
jiné	12	9%

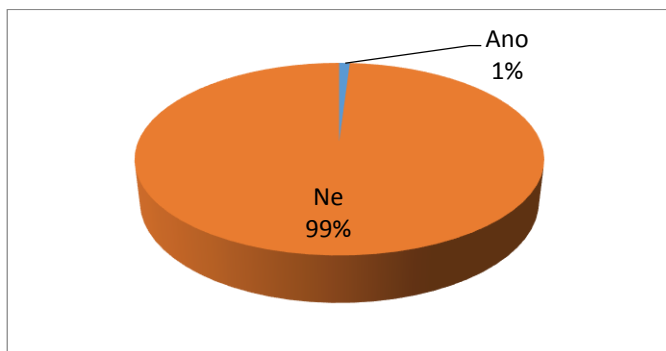
9. Navštívili jste některé z těchto míst? Zaškrtněte jednu nebo více nabízených možností.

hrad Karlštejn	94	23%
Koněpruské jeskyně	77	19%
Bubovické vodopády	31	8%
Solvayovy lomy	25	6%
vyhlídka Svatý Jan pod Skalou	55	13%
Tetín	44	11%
hrádek Karlík	18	4%
Muzeum České kras v Berouně	55	13%
vrch Bacín	12	3%

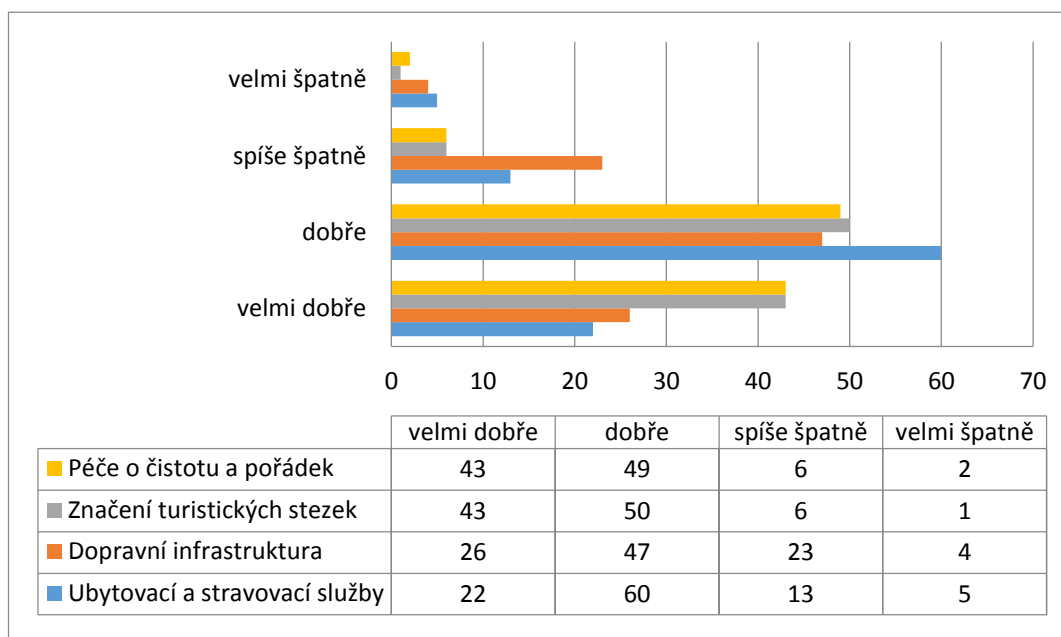
10. Využili jste v rámci návštěvy Českého krasu aplikaci dohaje.cz?

Ano	1	1%
Ne	99	99%

V následující tabulce ohodnoťte každou otázku dle svého úsudku.

	velmi dobře	dobře	spíše špatně	velmi špatně
11. Ubytovací a stravovací služby	22	60	13	5
12. Dopravní infrastruktura	26	47	23	4
13. Značení turistických stezek	43	50	6	1
14. Péče o čistotu a pořádek	43	49	6	2

15. Co na vás v Českém krasu nejvíce zapůsobilo/ nejvíce vadilo? (max. 2 položky)

Nejvíce pozitivních dojmů vzbudila v návštěvnicích krása přírody a čerstvý vzduch. Negativní ohlasy byly zaznamenány hlavně u krátké otevírací doby, ceníku služeb a velkému množství turistů.

16. Máte v plánu CHKO Český kras navštívit v budoucnu znovu?

U této otázky 90 % návštěvníků odpovědělo kladně, tedy že mají v budoucnu zájem znova CHKO Český kras navštívit.

PŘÍLOHY

Příloha č. 3 – fotografie z anketního šetření

Svatojánský okruh (vlastní foto).

NPP Zlatý kůň (vlastní foto).

NPR Karlštejn (vlastní foto).